

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON

50 VUOTTA

SEUTU

Hyvää juhannusta!

Kesäinen heinäpelto ja heinänteko oli koko perheen yhteinen tapahtuma. Kuva Vuokselasta.

KESÄKUU

NRO 4/2007

Evakossa

Veljekset Jukka ja Riku Nurminen heinätoissa evakkokodissa Nikkilässä.

Jukan tytär Anna Nurminen on tehnyt isoäitinsä sisaren sodan-aikaiseen kirjeenvaihtoon perustuvan tutkielman Turun yliopistossa.

Sivut 8-11

SUVANNON SEUTU nro 4/2007:

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

- * Turkkisen turinat, s.4
- * Røykkylän ja Riiskan väki kirjantekoon, s. 5
- * Sakkola-Seuralla 45-vuotisjuhlat, s. 6-7
- * Lapsuuden kirkkomatka juhannuksena, s. 7
- * Karjalaisen aikaympäristön kriisiytyminen sotien aikana, s. 8-11
- * Mie muistelen, s. 12-13
- * Metsäpirtin pitäjäjuhlien ohjelma Helsingissä, s. 13
- * Päästätkös, päästätkös: pyrkimälukuja, s.14
- * Taas kotikunnaat kutsuvat s. 15
- * Vesiliikennettä Vuoksen aalloilla, s. 16-17
- * Juhannuksen lippujuhla Vuoksella, s. 16
- * Tuli on hyvä renki, mutta huono isäntä, s. 19
- * Runo kotiseudulle, s. 19
- * Virkin virkkeet, s. 20
- * Vuoksela-Seuran vuosikokous ja muistojen ilta, s. 20
- * Tunnematka evakkotielle, s. 21
- * Sepän kotoa Luprikkalassa, s. 22
- * Kauko-Karjalan matka päättyy, s. 23-27
- * Perhejuhlia, s. 28
- * Poisnukkuneita, s. 29

Seuraava lehti ilmestyy heinäkuussa , aineistot pe 6.7. mennessä!

Sakkola-Museo avoinna

Kuokkalan Museoraitilla
Lempäälässä
15.05. - 19.08.2007
ti-pe klo 11-17
la-su klo 12-16
maanantaisin suljettu,
juhannuksena suljettu.

Tiedustelut Antti Hynnä
p. 040 849 0048

Hannu Turkinen
p.040 581 4398

SUKUSEURAN KOKOUS Joko Repo Revon tuntee?

Repojen sukuseuran kokous järjestetään
Parikkalassa Oronmyllyllä **18-19.08.2007.**

Lauantain ohjelma alkaa klo 11 ilmoittautumisella ja lounaalla.
Myöhemmin on Parikkalan kiertoajelu, sukuklinikka, jossa tutustutaan
sukututkimukseen sekä jo tehtyihin Repojen sukuselvityksiin.
Iltaa vietetään nuotion äärellä. Sunnuntaina on jumalanpalvelus klo 10
sekä lounaan jälkeen klo 12 varsinainen sukokokous.

Oronmyllyllä on majoitusmahdollisuus.

Sukukokousmaksu on 10 • sukuseuran jäsenmaksun suorittaneille,
muille 25 • sisältäen myös vuoden 2007 jäsenmaksun.

Ilmoittautumiset: 31.07.2007 mennessä

Veikko Repo puh. 050 560 6049 veikkorepo@hotmail.com
tai Esa Repo puh. 0400 461 218 esarepo@kolumbus.fi.

Repo-sukuisten seuran tilinumero on 106335-145046.

Majoitusvaraukset: suoraan Oronmyllylle, Puh. 0207 681 740
oronmylly@sana.fi, www.oronmylly.fi.

Tervetuloa! Katso: www.hiiliteline.net/suku/

Lisätietoja antaa Leena Repo, puh 040-7433254, leena.repo@nic.fi.

PAUKUN PALSTA

Patsastelua

Viron viranomaiset siirsivät toukokuun alkupäivinä neuvostovalan symbolin, pronssisen neuvostosotilasta kuvaavan patsaan, Tallinnan Tönismäeltä kaupungin ulkopuolelle sotilaiden hautausmaalle. Samalla siirrettiin muutamien paikalle haudattujen sotilaiden luut heille paremmin soveltuvaan paikkaan.

Patsaan siirto sai aikaan yllättävän rajun reaktion Venäjällä aivan korkeinta johtoa myöten. Venäläiset syyttivät virolaisia natsismista tai paremminkin sanottuna fasismista, sillä sanaa natsismi

he eivät mielellään käytä, koska sana viittaa sosialismiin. Lisäksi venäläiset moittivat virolaisia hautarauhan rikkomisesta.

Tuntuu kummalliselta, että venäläiset syyttävät muita muistomerkkien siirtämisestä ja hautarauhan rikkomisesta. Missä lienevätkään ne Sakkolan sankarihautaan lasketut sankarivainajat, jotka on kaivettu ylös haudoistaan? Missä ovat kaikki pakkoluovutetulle alueelle pystytetyt muistomerkit ja hautakivet? Erityisen kummalliselta tuntuu sekin, että osa jopa Palkealan ortodoksisen hautausmaan haudoista on jostain kumman syystä kaivettu auki.

Venäläisten historiantuntemus taitaa jälleen olla retuperällä, kun he eivät enää muista, miten neuvostovalta suhtautui pieniin naapureihinsa ja Neuvostoliittoon pakkoliitettyjen valtioiden kansalaisiin. Eivätkö venäläiset tiedä sitä, että pronssisotilaan mallina oli syksyllä 1941 Maaselän rintamalla Suomen puolelle loikannut virolainen neuvostosotilas painijamestari Kristjan Palusalu. Vai ovatko he todellakin sitä mieltä, ettei tällaisen loikkarisotilaan patsasta saisi siirtää.

Moskovan jääkiekon MM-kisojen aikana, jolloin keskustelut patsaan siirtämisestä kävivät kuumimmillaan, venäläiset soittivat toimittajien mukaan Suomen voittaessa ottelun virolaisten kansallislaulun. Haluttiinko tällä toimenpiteellä lieventää patsaskiistan aiheuttama hälyä ja hyvittää virolaisia?

Mutta itse patsasasiasta olen sitä mieltä, ettei historiallisia muistomerkkejä tulisi kovin laajasti tuhota. Ne kuvaavat aina omaa aikaansa eikä historia muutu mihinkään, vaikka muistomerkkejä tuhottaisiin miten paljon tahansa. Osa neuvostoaajan muistomerkkeistäkin olisi syytä säilyttää, jos ei muuten niin muistuttamassa siitä, että maailmassa ei enää koskaan saa sellaista mielettömyyttä päästää valtaan.

Hannu J. Pauku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5, 32210 LOIMAA
puh. 0500-741296

e-mail:
hannu.pauku@punkalaidun.fi

PAUKKUJEN SUKUKOKOUS

järjestetään **sunnuntaina 1.7.2007** kello 12.00 Huittisissa Suttilan vanhalla koululla
Punkalaitumentie 730 (Punkalaitumen tietä Huittisten keskustasta noin 12 kilometriä Punkalaitumen suuntaan)

Kaikki, jotka katsovat tavalla taikka toisella kuuluvansa Paukkujen sukuun, **TERVETULOA!**

Tarjoilujen järjestämisen vuoksi ilmoita osallistumisestasi välittömästi
Pauli Paukulle / Mirja Avomäelle p. 02-561304 tai 040-7704078 tai
sukutoimikunnan puheenjohtajalle Hannu J. Paukulle 0500-741296 tai hannu.pauku@punkalaidun.fi

UKKOSEN SUKUSEURARY

(Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki)

Sukukokous ja sukujuhla on Huittisissa Karhiniemen kartanolla

(osoite : Karhiniementie 455, viitoitus Huittisista) **29.7.07** alkaen klo 13. Ruokailu noin klo 13.

Ruokailun hinta 17• / aikuinen , 8,5• / 7-12 vuotias lapsi sisältää kakkukahvit.

Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat. Muu ohjelma koostuu arpajaisista, runoista , musiikista ja yhteislaulusta. Huittisten kirkossa on Pyhäjärven kirkon alttaritaulu, halutessasi voit osallistua jumalanpalvelukseen ennen sukukokousta.

Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 16.7.07 mennessä: Marja-Riitta Hakalalle p. 050-4583509 ,

Tuija Ukkoselle p. 03-4587093 tai Raimo Honkasalolle p. 040-7208732.

Tervetuloa sukulaisia tapaamaan! Lapsille ohjelmaa.

Sukuseuran hallitus

Karjalanmatkailua

Kesä on kauneimmillaan tuossa ikkunan takana. Helle hellii ja kasteluvälineet ovat arvossaan kotipuutarhurilla. Tänäpä olisi varsinainen perunanistutuspäivä, mutta aikataulu on kovasti edellä, jos eivät yöhallat sotke kuvioita. Voisipa uusia perunoita päästä jussinpäivän aikaan maistelemaan. Alku on tosin tehty pussiperunoiden avulla eli varhaiskasvatusta lämpimissä tiloissa.

Kannaksella, Sakkolassa ovat babuskojen kasvimaat komeassa kunnossa, kun talven varaa kasvatetaan. Samoin monien datsojen eli kesäasuntojen pihat viheriöivät.

Valitettavasti myös tienvarsupusikot rehottavat ja myrkyllinen jättiputki valloittaa tien varret. Meidän matkajien ei niitä kannata kosketella, koska ne aiheuttavat ihottumaa ja rakkuloita.

Myöskään kotipihaan ei kannata tuota maan vaivaa istuttaa. Kun se keran kylvytty, niin siitä ei vähällä pääse eroon. On jättiputkesta sen verran omaehtoisia kokemuksia.

Joitakin muita omakohtaisia kokemuksia ja ajatuksia Sakkola-juhliin matkajille. Matkanjärjestäjät varmaan antavat omat, tarkat ohjeensa.

Kesäaikana on paljon muita kanssamatkustajia liikkeellä eli rajamuodollisuudet vaativat kärsivällisyyttä. Jonoista helpottaa raikas juomavesi, jakkarallinen reppu, jossa on varoiksi vesipaperia ja hurtti huumori matkassa.

Kannattaa huomioida sekin, että naapurimaan rajaviranomaiset ymmärtävät yllättävän paljon suomen kieltä. Pari

kertaa on matka pitkittynyt ryssittelyn ja muun sananrieskan vuoksi.

Silloin on sattunut vennäin tarkastajille sajutauko, vuoronvaihto ja muutama muukin asian hoito. Odottelu on vienyt parikin tuntia ylimääräistä. Oma ennätys Viron ja Venäjän rajalla oli seitsemisen tuntia paahtavassa auringonpaisteessa. Autoa ei saanut käyttää eikä mennä ulos tupakalle tai muille asioille.

Mutta on päinvastaisia, tuoreita kokemuksiaakin, kun olimme toukokuussa juhlien valmistelumatkalla Sakkolassa. Mennessä noin tunnin rupeama rajalla, takaisin tullessa vielä nopeammin. Selvisimme rajamuodollisuuksista Vaalimaalla kolmessa vartissa taxfree-vierailuineen. Osa ansiosta lankeaa kuljetajallemme, kokeneelle Nuoran Markulle.

Ehjä, ajantasainen passi on luonnollisesti kunnossa olevan viisumin kanssa takuu rajanylitykselle.

Irtolehtinen tai pesukoneen läpikäynyt passi ei kelpaa rajaviranomaisille missään maassa. Ja kotiin unohtunut passi nostaa tien pystyyn.

Karjalan matkailun alkuvuosista ovat majoitusolosuhteet ja ruuat parantuneet erittäin paljon. Valitettavasti myös hintataso on nopeasti noussut. Kannas on Pietarin alueen lomaparatiisi niin kesällä kuin talvella. Esimerkiksi Rautuun on noussut Igora-liikuntakeskus rinteineen, hotelleineen ja jatkossa lieinee kylpylänkin käytettävissä.

Sudenhännän tilalla on komea hotelli Datsa mökkikyläineen ja rantaan on rakennettu venäläisten toimesta korsun ja juoksuhaudan pätkä kertomaan sotaajan elämästä heidän näkemänään.

Kiviniemen seutuvilla on useitakin korkeatasoisia paikkoja matkailijoita palvelemissa. Green Village on monelle jo tuttu aikaisemmilta matkoilta Röykylässä, Dobri Los ja Losevo-hotelli Kiviniemen kosken partaalla. Vanhat huoneet Losevossa eivät kehuja kaipa-

mutta uudistettu viitosrakennus ja uusi ravintolaosa Aminan baarin tilalla ovat hyvää suomalaista tasoa.

Tiestö on luku sinänsä. Päätietyt ovat jonkinlaisessa kunnossa, mutta kyllä niissäkin saa hierontatäristyksen talon laskuun. Kun lähdetään syrjäiteille kotikylän retkille, nimismiehen kiharissa tahtovat paikatkin lähteä hampaista. Hankalimpiin mutkiin pääsee parhaiten venäläisten maastoajoon tottuneiden taksinkuljettajien kanssa. Sadekelin varalle saapasvarustus on hyvä lisä.

Kauneinta ja mieliin painuvinta ovat olleet Kiviniemen kosken, Suvannon ja Laatokan upeiden maisemien ohella uudet ortodoksikirkot. Raudussa eli Sosnovossa on komein kokonaisuus, mutta kyllä Kasarmilankin tsasouna Viiksanlahden jälkeen tien varressa on vierailun arvoisen.

Ortodoksikirkossa vierailtaessa on muistettava talon tavat. Naisilla hame(kietaisuhame) päällä ja pää peitettynä, miehillä pitkät housut ja asiallinen paita.

Sakkolan kirkollekin on noussut uusi tsasouna muistolehtoon ja hallintokeskukseen menevän tien varteen, mutta sen aukiolosta ei minulla ole tietoa.

Tässäpä muutamia ajatuksia tuleva suven retkille omien matkakokemuksien pohjalta. Meitä on liikenteessä yli kolmesataa evakkoa ja heidän jälkeläistään. Haastamista, muisteloita, tapoamisen onnea ja menetysten surunkyyneleitä. Kaikkea sitä ja montaa muuta koemme joukolla.

Mutta sitä ennen vietämme juhanusta vapaassa Suomessa jo yhdeksätäkymmenettä vuotta.

Hyvää mittumaaria kaikille!
Toivottelee

Hannu Viljonoika Turkkinen

Sakkola-juhlien ohjelma julkaistaan seuraavassa numerossa, joka ilmestyy heinäkuun puolivälin jälkeen.

Aineistot toimitukseen viimeistään pe 6.7. mennessä.

Röykkylän väki kirjan tekoon

Viime aikoina on Sakkolan pitäjän entisiä aikoja ruvettu innolla muistelemaan ja kyläkirjoja on tehty monesta kylästä tai koulupiiristä. Hannu Turkkisen innoittamana kokoontui maaliskuun 14. päivänä pieni joukko Röykkylän kylän väkeä Punkalaitumelle. Heti alkuun totesimme, että olemme pahasti myöhässä. Se ikäpolvi, joka on aikanaan asunut ja vaikuttanut Röykkylän kylässä, on jo käymässä vähiin ja heidän mukanaan myös perimätieto on kadonnut.

Päätimme kuitenkin yrittää pelastaa sen tiedon, joka vielä on saatavilla.

Lähdimme viemään hanketta eteenpäin ja seuraava tavoite oli tutkia kirjan painatukseen sekä rahoitukseen kuuluvat asiat. Kokoonnuimme 24.3. uudelleen Lempäälässä, missä Hannu Turkinen valoi uskoa hankkeelle. Marjo Ristilä-Toikka lupautui kokoamaan kerääntyneen aineiston ja Sakkola-Säätiö lupasi avustusta käytännön kuluihin.

Kesä on kuitenkin kaikille kiireistä aikaa, joten varsinaiseen tehtävään ryhdymme vasta syksyllä. Tähän mennessä olemme puhelimitse vieneet hanketta eteenpäin ja yrittäneet selvittää, mistä entisiä kylän asukkaita vielä tapaa. Toivomme tämän lehden tavoittavan kaikki Röykkylän kylän elossa olevat asukkaat. Mikäli jollakulla on vanhoja muistoja tai valokuvia pyydämme lähettämään kertyneen aineiston lehden toimitukseen tai allekirjoittaneille. Aineiston mukana tulisi olla lähettäjän yhteystiedot lisätietojen keräämistä varten. Valokuvissa tulee olla tieto, ketä kuva esittää ja kenelle kuva palautetaan.

Hyvää kesää kaikille.

Pentti Karppanen

Naarajoentie 2
35300 Orivesi
Puh. 0400 636775
pentti.karppanen@suomi24.fi

Pekka Karppanen

Palojoentie 365
31900 Punkalaidun
Puh. 050 5589884
pekka.karppanen@punkalaidun.fi

Riiskan kyläkirja

Aiheesta pidetään

“kyläkokous”

tiistaina 24.7.2007

klo 12.00 alkaen

Maatilamajoitus Saarisilla
Vesilahdentie 435, Punkalaidun

Kokouksessa hahmotellaan
kyläkirjan sisältöä ja
aineiston koontia.

Omakustanteinen ruokailu
tapahtuu klo 13.00

kesäiseltä noutopöydältä.

Erikoisruokavaliosta

pyydetään ilmoitus.

Majoitustakin on tarjolla!

Runsaat ilmoittautumiset
pyydetään

viimeistään 16.7.07 mennessä

Maire Saariselle

044 5586 937 tai

Irma Havumäelle

040 5646 275 tai

Teuvo Kupariselle

0400 612 347.

Karjalaista ruokaperinnettä: Pannukakku

Säästäväisyys oli jo ennen sotia karjalaisilla veressä. Sota-aikana säästäväisyyttä kehiteltiin huippuunsa. Jos jotain ruokaa jäi aterialta, perheenäitien aivot alkoivat raksuttaa ja kehitellä, mitähän kivaa ruokaa voisin näistä aineksista vielä valmistaa.

Isoäitini oli erittäin kekseliäs saaden arkiruoan näyttämään pyhinä juhlaivalta. Samoin teki äitini. Olen yrittänyt jatkaa perinteitä. Vaikka nyt on monenmoista ruokaa saatavana, en hennoisi heittää mitään pois, vaan yritän keksiä, mihin ylimääräisen ruoan voisin käyttää.

Pannukakku on oiva esimerkki, mitä kaikkea siihen voikaan lisätä. Teistä monille voi olla esikypsytetty couscous-ryyni jonkin verran vieras, mutta sitä kannattaa kokeilla. Ryyni korvaa aterialla perunan sekä riisin, kypsyy nopeasti ja on miellyttävän makuinen.

Keitin couscousia jonkin verran liikaa, ja muistin äitini neuvon, että sämpylöihin ja pannukakkuun voi lisätä melkein mitä ruokaa vain.

Päädyin pannukakkuun, ja tulos oli mielestäni hyvä.

Laitan reseptin, tosin ruokaperinnettä hieman muunnellen.

1,5 dl vettä
1,5 dl kermaa
noin 1 dl kypsää couscousia
2 munaa
noin 1 dl vehnä jauhoja
noin ¼ dl sokeria
suolaa

Vatkaa ainekset sekaisin, kaada voideltuun vuokaan. Paista 250 asteessa noin 15-20 minuuttia, tai kunnes pannukakku on kullankeltainen. Nauti lämpöisenä hillon ja kermavaahdon kera.

Pannukakkuterveisin

Raili Leino, Kopperoinen

Halikko/ Sakkolan Haparainen

Sakkola-Seuran 45-vuotisjuhlaa vietettiin Pyhän Laurin kirkon Pakarituvassa

Sakkola-Seuran 45-vuotistaivalta juhliittiin kakkukahvien merkeissä helatorstaina 17.5.2007. Ensimmäinen osallistui Vantaan Pyhän Laurin kirkossa pidettyyn messuun. Siellä saarnasi Vantaan yhteisen seurakuntatyön aikuiskasvatustöiden tehtävästä Mäntyharjun kirkkoherraksi siirtyvä rovasti Lauri Maarala. Liturgeina olivat diakonipastori Lea Karhinen ja oppilaitospastori Jukka-Mikko Karjalainen. Urkurina toimi Tikkurilan seurakunnan kanttori Iina Katila ja musiikkia esittivät Jukka-Mikko Karjalainen ja pastori Hans Tuominen. Rukousosien välillä soi Jussi Makkosen sello.

Keskiaikainen kivikirkko oli täynnä väkeä, noin reilut 400 henkeä ja vielä lehtereilläkin oli joukkoa. Kirkon alttariseinän kuori-ikkunan lasimaalauksen ”Jeesus lohduttaja” on tehnyt sakkolalaisten hyvin tuntema Aleksandra Forsterus-Sältin.

Messun jälkeen Sakkola-Seura laski kukkaistervehdyksen lääninrovasti Arvo Liesmaan haudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Sen ovat Tikkurilan karjalaiset pystyttäneet 1956. Muistomerkki ”Rauniokirkko” on suunnitellut ja veistänyt taiteilija Armas Lähteenkorva.

Juhlakahvit nautittiin Pappilan pakarituvassa. Kahvituksen ja herkulliset kakut hoiti seuramme jäsen Pekka Pärsinen. Pieni tupa oli melkein viimeistä sijaa vaille täynnä juhlakansaa eli noin viisikymmentä henkeä. Kaukaisin jäsen oli Kanadasta. Pakaritupa valmistui vuonna 1827. Se on viimeksi kunnostettu 2000-luvun taitteessa ja sisustuksessa pyrittiin silloin noudattamaan rakennuksen arkkitehtuuriin sopivia kalusteita. Tosin ryijyt olivat juuri nyt konservoitavana. Yksityiskohtana kerrottakoon että hautausmaata laajennettiin vv 1825-1827, jolloin jokaisen mantaalin piti tuoda aidantekoon neljä nelikulmaista kiveä. Kaikkia kiviä ei tarvittu hautausmaan muuriin vaan loput käytettiin pakarituvan perustuksiin.

Kukkaistervehdys laskettiin lääninrovasti Arvo Liesmaan haudalle, takana näkyy Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki.

Juhlan pääarkkitehteinä olivat Seuran puheenjohtaja Leena Rantakari ja hänen miehensä Risto, joka oli laatinut hauskaasti sommitellun juhlaohjelman. Sen kanssa jaettiin läsnä oleville juhlahajana arvokkaan näköinen 45-vuotisjuhlakynä.

Juhlakahvit nautittiin heti aluksi ja se virvoittikin kielenkannat kuten ennen vanhaan. Puheensorina oli melkoinen ja vasta puheenjohtajan tervetuliaissanat rauhoittivat seurakuntaa. Hän totesi puheessaan mm että tänne Vantaalle tultiin perinteistä poiketen uudelleen

Juhlakansaa Pyhän Laurin kirkon edustalla.

viime vuoden malliin. Vuosi sitten nautimme kirkkokahvit Kahvitupa Lauren-tiuksessa, joka sijaitsee Hannusas-tilan entisessä päärakennuksessa. Raken-nus on osin 1700-luvulta ja osa 1810. Se on vanhaa kunnioittaen peruskor-jattu 1995-1996.

Ehkä tehdäänkin uusi perinne viettää kirkkopyhä helatorstaina Vantaalla. Ai-kaisempi puheenjohtaja Eila Aro kehitti kirkkopyhän ja alkuun se vietettiin syk-syllä. Eilan äiti muuten oli Mäntyhar-julta, jonne rovasti Maarala siirtyy.

Sakkolan Purpuasta kotoisin olevan Leevi Kiurun Anne-tytär esitti kaksi ti-laisuuden henkeen hyvin soveltuvaa laulua Sirkka-Liisa Jussila-Gripentrogin säestyksellä. Tilaisuus aloitettiin tietys-ti Karjalan kunnalla yhteislaulla ja pää-tettiin Karjalaisten laululla. Risto Ran-takari selvitti laulujen taustaa ja niiden säveltäjiä.

Juhlan puheen piti Teuvo Kuparinen korostaen karjalaisuuden vaalimisen tärkeyttä.

Puheen jälkeen hän luovutti Sakkola-Seuralle Sakkolan vaakunan, jonka Sak-kola-Säätiö on seuralle myöntänyt.

Eino Systä esitti kaksi runoa ja muis-teli lämpimästi edesmennyt opetta-jaansa Kaarin Liesmaata, joka myös le-pää miehensä vieressä Pyhän Laurin kirkon edessä.

Ilma oli mitä aurinkoisin ja sekin osal-taan juhlisti päivää. Tässä pätkä esiru-kouksesta messussa:

”Sinä joka rakastat meitä.

Anna meille turvalliset kadut, tiet,
jalkakäytävät, suojatiet, kujat ja pihat.

Väritä puistojemme kukat ja pensaat.

Pidä nurmemme vihreinä ja metsäm-me vehreinä. Kastele puutarhat ja kas-vimaat. Lämmitä auringolla. Anna pel-tojemme laihehtia täysissä tähkissä.

Me hengitämme Sinun ilmaasi ja juom-me Sinun vettäsi. Anna niitä meille puh-taana.

Kuule rukouksemme”

Teksti Anni Purontaa ja
Teuvo Kuparinen

Kuvat Teuvo Kuparinen

Lapsuuden kirkkomatka juhannuksena

Tätä juhannusta odotettiin kovasti, kun oli luvattu, että pääsette kirkkoon juhannuksena Ford-nimisellä autolla. Väinö Viskarilla oli sellainen auto muistaakseni, sellainen kuomu oli auton hattuna. Väinö oli äitini serkku Sakkolan Vilakkalasta.

Siskolleni Mailalle ja minulle tehtiin rimpsuhameet kretongista, minun kummini Elsa Jortikka Kiviniemestä ompeli ne. Hänellä oli ompeluliike Kiviniemessä. Oltiin sitä hienoja, oli kolme rimpsua helmaan asti. Isä toi Kiviniemen markkinoilta silkkihatut tupsuineen. Yrjö Läärä laittoi mustat remmikengät.

Juhannusaatto alkoi. Isä taittoi neljä isoa juhannuskoivua kotini ympärille. Kun juhannusaamu valkeni, hiukan tihuutti vettä. Auto oli jo portilla kahdeksan aikaan. Niin sitä lähdettiin. En muista, ketä kaikkea siinä oli kyydissä. Jännitys oli korkealla, emme olleet vielä kouluikäisiä. Mitenkä se auto menee tuosta Kenahon mäestä – hyvinhän se meni. Ohitettua kylät tuli Poikamäet, olimme niistä kuulleet. Siihen aikaan se oli lapsista hauskaa ja mieleen jäävää. Hautausmaan ohitettua olimme jo kirkolla.

Istuimme kirkossa parvella sen takia, että ne isot silkkihatut näkyivät. Tuli laulun aika, lauloimme Jo joutui armas aika... ja niin edelleen. Se oli suurta juhlaa. Papin puheet olivat lapsista vähän pitkiä.

Ikimuistoiksi jäivät Suvivirsi, Poikamäet ja silkkihatut; siihen aikaan sai tyytyä vähään. Oltiin iloisia ja onnellisia. Paljon on kiittämisen aihetta lapsuudesta ja vanhemmista, ystävistä ja opettajista, koko koulupiiristä.

Kesäterveisin

Irja Tiinus

KONEVITSAN RETKI SAKKOLAJUHLAMATKALLA

Opastettu retki Konevitsan luostarisaarelle järjestetään perjantaina 27.7. Mukaan voivat lähteä kaikki torstaina Sakkolan seudulle saapuvat juhلامatkaajat.

Konevitsan retken hinta on 35 euroa/henkilö. Jos haluat lähteä Konevitsan retkelle, niin ilmoittaudu viimeistään 2.7. mennessä. Kannattaa kuitenkin huomioida, että perjantain kotiseuturetkille Konevitsaan lähtevät eivät pääse. Konevitsan retki toteutuu, kun väh. 25 retkelle lähtijää. Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumiset voit tehdä samalle matkatoimistolle, josta olet matkasi tilannut.

Retken järjestää:

Vesilahden Liikenne

Ajast' aikaan.

Karjalaisen aikaympäristön kriisiytyminen sotien aikana

Oheisen jutun kirjoittaja Anna Nurminen, uskontotieteen yo Turun yliopistossa. Sakkolaisjuurinen 29-vuotias Anna on itse kahden lapsen äiti.

Iltaisin ollessani karjalaisen isoäitini luona kylässä pyysin nukkumaan mennessä häneltä: ”Kerro Mummi Karjalasta.” Hän kertoi kylästä ja naapureistaan, sukulaisista ja tuttavistaan. Hän kertoi miten oli lapsena vienyt lemmiä hakaan ja iltaisin huudellut ne lypsylle. Hän kertoi Suvannosta ja Vuoksesta, uintiretkistä ja leikeistä, isän markkinamatkoista ja uusista hienoista nukeista, jotka siskokset saivat tuliaisiksi. Lapsen korviin tuo kaikki kuulositi ihanalle. Matkasin Mummini kanssa takaisin Karjalaan, elin ja hengitin siellä.

Aikuisena toisenlainen kuva oli peittänyt nuo kertomukset alleen. Tunsin faktat: rintamalinjat, päivämäärät, joukkojen siirrot. Maailman politiikka ja Suomen asema sodassa eli virallinen historiankirjoitus dominoi kuvaani sodasta. Syksyllä 2006 sain mahdollisuuden tutustua isoäitini sisaren sodanaikaiseen kirjeenvaihtoon, jota lukiessani kuvani sodasta muuttui ja ihminen tuli lähemmäs. Näiden kirjeiden myötä lapsuuteni muistot nousivat uudelleen pintaan. Sota ei ollut enää rintamalinjoja ja joukkojen siirtoja vaan se oli voima, joka vaikutti jokaiseen elämän osa-alueeseen.

Tein Turun yliopiston kulttuurihisto-

rian laitokselle tutkielman, jossa käytin tätä kirjeenvaihtoa alkuperäislähdeaineistona. Tarkoitukseni oli sen tarjoaman tiedon valossa selvittää miten aika ja ympäristö limittyivät ja kytkeytyivät toisiinsa sota-ajan kirjeissä. Kirjeiden kirjoittajat kertoivat kirjeissään kokemuksistaan sodan keskellä ja näihin kertomuksiin kohdistin katseeni. Ympäristön muuttuessa muuttuivat myös osittain aikaan ja sen käyttöön liittyvät konventiot, työikäiset ihmiset kadottivat kosketuksensa järjestäytyneeseen arkeen. Siirtokarjalaiset joutuivat kokemaan toisin kuin Kanta-Suomen väestö erään ”ajan” lopun. Hetken jolloin paluu kotiin ei ollut enää mahdollista ja kellot pysähtyivät.

Aika ja ympäristö evakossa

Kotirintamalla pyrittiin pitämään kiinni totutuista rooleista. Perheen jokaisella jäsenellä oli omat tehtävänsä kuten kotonakin oli ollut. Naisten oli helpompaa sopeutua, sillä heidän työnsä oli kotipiirissä. Samat työtehtävät seurasivat heitä myös evakkopaikkakunnille. Miehillä tilanne oli toinen. Heidän työnsä ei seurannut evakkopaikkakunnille. Miehet, jotka olivat liian vanhoja osallistumaan aktiivisesti sotatoimiin putoivat isännän roolista syytinkiläisen asemaan. Heillä ei ollut maata eikä metsää hoidettavanaan. Rintama oli miehistön toiminnan alue ja kotirintama miellettiin naisen toiminnalliseksi kentäksi. (Olsson 2005, 85.) Tämä oli omiaan aiheuttamaan ahdistusta kotirintamalle jääneiden miesten keskuudessa. Tilanne kuitenkin parantui asuinolojen vaikiintuessa ja ajankäyttö normalisoitui.

Ihmiset tiedostivat kotirintamalla vallitsevan rauhan olevan vain illuusiota. Maa oli sodassa ja vaikka taisteluiden äänet eivät kantaneetkaan metsämaille olivat ne todellisuutta kuitenkin. Rintaman ja kotirintaman välille tehtiin ero.

”Rintama oli
miehistön toiminnan alue
ja kotirintama
miellettiin naisen
toiminnalliseksi kentäksi.”

Sotatilan vallitessa rintama oli ensisijainen ympäristö ja aika oli arvokkainta siellä. (Olsson 2005, 85 – 117.) Kotirintamalla elettiin hiljaisuudessa miten kukin parhaiten taisi, se oli passiivista odottavaa elämää, jonka vastakohtaksi miellettiin aktiivinen ja hyödyllinen elämä etulinjassa.

Alkuperäislähdeaineistoni kirjeistä on luettavissa miten ihmiset koettivat kriisin hetkellä säilyttää edes osan pysyvää aikarakennelmasta, joka oli rauhan aikana ollut itsestäänselvyys. Pyrkimys säilyttää tietyt juhlapyhät ja niihin kuuluvat rituaalit viittaa tarpeeseen vahvistaa myös yhteenkuuluvuutta sekä turvallisuuden tunteen luomiseen vieraassa paikassa. (Ollila 2000, 30 – 32.)

Kalendaarisia riittejä ja rituaaleja toistettiin nyt vieraassa ympäristössä, joka ei tarjonnut mahdollisuutta täysipainoiseen elämään sellaisessa muodossa, johon ihmiset olivat kotonaan tottuneet. Aikuiset halusivat tarjota lapsille esimerkiksi joulun lahjoineen ja leipomuksineen, vaikka ajat olivat vaikeat ja tarpeista oli pulaa. Kalendaarisista riiteistä kiinnipitäminen ympäristön asettamissa rajoissa oli siis keino hallita ahdistavaa todellisuutta ja luoda jotain pysyvää kaaoksen keskelle. Samoin voidaan ajatella, että riittien toistaminen ja niiden kokeminen tärkeäksi viittaavat myös pyrkimykseen ideaalin aikaympäristön toistamiseen, haluun palauttaa ’Karjala’ edes hetkellisesti

vieraassa ympäristössä. Evakkopaikkakunnat olivat eräänlainen *limbus*, reuna-alue, jossa aika ja ympäristö olivat väliaikaisia, irrallisia ja ilman jatkumoa.

Alkuperäislähdeaineistostani käy ilmi, että ihmiset olivat aktiivisessa kirjeenvaihdossa useiden eri henkilöiden kanssa. Kysymyksessä ei ollut vain yhteydenpito rakkaisiin vaan katson, että kirjeenvaihto sisälsi myös toisenlaisia motiiveja: kirjeenvaihto sukulaisten ja vanhan kotikylän naapureiden kanssa vahvisti yhteenkuuluvuutta. Evakkopaikkakunnillaan he olivat ulkopuolisia, heillä ei ollut asemaa kylässä. Kun totuttu sukulaisuus ja naapurusto rakennettiin oli hajotettu pyrittiin tätä luonnolliseksi koettua järjestelmää ylläpitämään kirjeitse. Kirjeet olivat kuin pieni kylä,

”Kirjeenvaihto sukulaisten ja vanhan kotikylän naapureiden kanssa vahvisti yhteenkuuluvuutta.”

missä toisinnettiin karjalaista aikaympäristöä (käsitteestä laajemmin ks. May & Thrift 2001, 1 – 46.) yhteisön jäsenen kautta. Kirjeiden kirjoittajat säilyttivät totutut yhteisörakenteet osittain vilkkaan kirjeenvaihdon ansiosta. He palauttivat menetetyn ideaalin aikaympäristön pitämällä yhteyttä sen yhteisön jäseniin, jotka olivat jakaneet tuon kultaisen aikakauden heidän kanssaan. Kirjeissä he säilyttivät kyläyhteisön sellaisena kuin se oli ennen sotia ollut. Kirjeet olivat koti silloin kun kotia ei ollut.

Lähtemisen ja paluun ristipaineessa

Ensimmäiseen lähtöön liittyi vielä paluun mahdollisuus, toivo. Lähtiessään ihmiset astuivat aikaan, jolla ei ollut merkitystä, se oli tarkoitettu vain kulutettavaksi siihen asti kun he pääsisivät palaamaan takaisin kotiin. Kun siirtoväki saapui määräpaikkakunnilleen monet kokivat joutuneensa ’korpeen’, jonnekin minne nykyaika ei ollut vielä saapunut. Evakkoajana kirjoitettuihin kirjeisiin korostuvat kodin ja sijoituspaikkakunnan erot. Koti edusti pysy-

vyyttä kun siirtopaikkakunnat saivat hetkellisuuden leiman, ne olivat paikka, jossa odotettiin paluuta. Entinen aika ja kotiympäristö muodostuivat ideaaliksi kun siirtokarjalaiset vertasivat niitä vallitseviin oloihin evakossa.

Toinen lähtö ei antanut enää toivoa. Se oli lopullinen. Siihen loppui myös Karjalan aika ja alkoi uusi siirtolaisten aika. Ihmisten oli vaikea kytkeytyä sellaiseen ympäristöön, joka oli ensimmäisen evakkotaipaleen aikana saanut väliaikaisen merkityksen. Kotiin liitettiin voimakkaasti nostalgisia konnotaatioita.

Siirtokarjalaisille ajan jatkumon katkeaminen ja sodan aikana tapahtunut erilaisten aikakäsitysten linkittyminen voimakkaasti kulloiseenkin ympäristöön on osiltaan vaikuttanut karjalaisen aikaympäristön muokkautumiseen ideaaliksi. Sota asetti väkivalloin Karjalan rajan toiselle puolelle monella tasolla. Karjala jäi elämään vain ihmisten muistoihin ja kertomuksiin, jossa se sai myyttisiä, pyhiä, piirteitä. Sodan traumaattiset tapahtumat ja muistelemisen traditio voimistivat Karjalaisen aikaympäristön idealisoitumista.

Kirjoittajan isoäiti Orvokki Nurminen (os. Koironen) on sotien jälkeen lastensa kanssa ulkoilemassa. Paikkaa ja aikaa ei tiedossa, koska kuvassa ei ole tietoja.

”Sota saneli ehdot,
joiden perusteella
ihmissuhteet,
hyvinvointi ja
työelämä
muuttivat muotoaan.”

Sukupuolittunut aika

Sota merkitsi muutosta naisten elämän kaikilla osa-alueilla. Sota saneli ehdot, joiden perusteella ihmissuhteet, hyvinvointi ja työelämä muuttivat muotoaan. Kontrolli omaan elämään väheni johtuen tapahtumien sattumanvaraisuudesta ja yhteiskunnan kontrollin lisääntymisestä. (Olsson 2005, 37.) Naisten aika rintamalla erosi miesten ajasta. Rintamalla palvelleiden naisten ajankäytöstä oltiin huolestuneita ja sitä tarkkailtiin alituisen. Miesten vapaa-ajan käyttöä ei kontrolloitu samoin kuin lottien.

Lottien aika erosi myös kotirintaman naisten ajasta, ollen tarkemmin ulkopuolelta kontrolloitua ja järjestettympää. Kotirintamalla naiset saivat pitkälti kuitenkin itse määrätä omasta ajankäytöstään. Naisten aika rintamalla oli tarkkaan määriteltyä ja sitä koskivat monet säännöt. Lottien kirjeistä ei ole luettavissa samanlaisia odottelun ja tylsyyden teemoja kuin muiden kirjoittajien kirjeistä. Rintama aikaympäristönä ei ollut lotille välitila, sen keskiössä oli toiminta ja työ. Lottatoiminta oli merkityksellinen toiminnan viitekehys, jossa oli mahdollista olla osallisena Suomen puolustuksessa. (Olsson 2005, 31.) Voidaan ajatella, että lotat ottivat ajan ja ympäristön tietyllä tasolla haltuunsa, he olivat siirtyneet passiivisista odottajista aktiivisiksi toimijoiksi, vaikka eivät saavuttaneetkaan kontrollia omaan henkilökohtaiseen aikaansa ja ympäristöönsä.

Ajan loppu ja Kultainen Karjala

Sotien aikainen aikaympäristö rakentuu vastakohtaisuuksien välille: sijoi-

Tässä on kuva sukulaisteni vierailusta vanhalle kotiseudulleen 1990-luvulla. Kotitalonsa pihassa seisovat takana vasemmalta Marja Laiho (os. Koiranen), talon nykyinen omistaja, isäni Jukka Nurminen ja edessä talon nykyinen omistaja, isoäitini Orvokki Nurminen (os. Koiranen) ja hänen siskonsa Lempi Koiranen.

tuspaikkakunnat – koti ja kotirintama – rintama. Sijoituspaikkakunnat saivat väliaikaisuuden leiman kodin, Karjalan, edustaessa pysyvyyttä. Turvattuutta, irrallisuutta ja ulkopuolisuuden tunnetta pyrittiin lievittämään toisintamalla kalendaarisia riittejä ja ylläpitämällä vanhaa kyläyhteisöä kirjeitse. Nämä pyrkimykset voidaan nähdä myös yrityksenä palauttaa osittain kadotettu, ideaali, Karjalan aikaympäristö. Kotirintama oli toissijainen passiivisuuden leimaama ympäristö, siihen liitettiin odottaminen. Rintama oli todellinen ympäristö ja vain siellä oli mahdollista osallistua aktiivisesti isänmaan puolustukseen. Ero oli selvä. Kun ajatellaan näitä teemoja suhteessa kysymyksenasetteluun ja karjalaisen aikaympäristön idealisoitumiseen on helppo huomata miten jako Kanta-Suomen ja Karjalan välillä tapahtui ja miten nämä erottelut olivat omiaan voimistamaan jo ensimmäisen evakkomatkan aikana alkanutta Karjalan idealisoitumista. Karjala oli heille ennen sotaa ollut koti mutta sodan jälkeen karjalaiseen aikaympäristöön kohdistuvat voimakkaat nostalgiset tunteet sekä paluun mahdottomuus asettivat Karjalan aikaympäristön eri-

”Karjala siirtyy
sodan seurauksena
myyttien ja legendojen
sakraaliin maailmaan.”

tyiseen asemaan suhteessa muihin mahdollisiin aikaympäristöihin. Karjalaisille kotiseutu on eräänlainen metatason ympäristö, jonka ominaisuudet kuvastavat ideaalia. Karjala siirtyy sodan seurauksena myyttien ja legendojen sakraaliin maailmaan. Karjalaisuus, Karjala, suku, perhe, kylä, aika ja kotiseutu nivoutuvat toisiinsa kirjeitä tarkasteltaessa.

Karjala ja karjalaisuus kiteytyvät ympäristössä ja henkilöissä, mutta ennen kaikkea ne ovat muistoissa. Ne ovat kullekin kokijalle henkilökohtaisia ja siten myös yksilöllisesti määräytyviä. Karjala sijoittuu aikaan ja ympäristöön, joka ei enää koskaan palaa ja jonne ei voi enää koskaan palata. Tällä tarkoitetaan sitä, että se Karjala, jonka evakot

Kirjoittajan isä Jukka Nurminen ja hänen isoveljensä Riku Nurminen ovat heinätöissä Nikkilässä.

taakseen jättivät ei enää ole olemassa, se on siirtynyt ajan ulottumattomiin. Se voidaan tavoittaa ainoastaan kertomuksissa, kuvauksissa ja muisteluissa. Ne toisintavat ja vahvistavat karjalaisen aikaympäristön ideaalia ja yhä edelleen erottelevat sen muista aikaympäristöistä. He lähtivät jostain, minne eivät voi koskaan enää palata. He kadottivat ajan, jota eivät koskaan enää saa takaisin.

Anna Nurminen

Tässä artikkelissa käytetty tutkimuskirjallisuus:

Ollila, Anne: Aika ja elämä. Aikakäsitys 1800 – luvun lopussa. SKS. Helsinki 2000.

Olsson, Pia: Myytti ja kokemus. Lotta Svärd sodassa. Otava. Helsinki 2005.

May, Jon & Nigel Thrift: Introduction. Teoksessa: TimeSpace: Geographies of Temporality. Oim. Jon May & Nigel Thrift. Routledge. Lontoo 2001.

- Tässä kuvassa on sukulaisia sotien jälkeen Halikossa Nikkilän tilalla, jonka iso-isoisäni osti vuonna 1946. Takarivissä vasemmalla on iso-isoäitini Maria Koiranen, kertoo Anna Nurminen.

Mie muistelen

Vuon viiskymmentyks tähä tultii Anniki kans sellasta kivikkos ta ahhoo ja suopohjua. Siint sit raivattii, lopultaa kaheksa hehtuoarii. Se ol viel korttiaikua, vaik Toivose puttiikki lopetettii viiskymmentvuoje alus. Kaikest ol pula. Kantopommiloil ja vänkäril raivattii peltuo. Losotti ol tai niiko täälpäi sannuot hevone. Työkonneita ei olt kovi kummasii: Viskarssi kymppi ja sellane kynnekokone siruastuva ja pienempii tarvekallui.

Sauna tehtii ensalkuu, siin asuttii, sit tehtii liävä ja viimisen pirtti, taikk talo niiko sanotaa. Tälläsii puoltoistkerrossissii tyyppitalloi sillo tehtii sova jälkee.

Se ol kovvaa aikua, se viiskymmentluku alku: Ryssäl pit maksua sotakorvauksii, tavaroist ol pula, no, ruoka suattii omast takkaa. Työhö pit lähtii enne "sia pieremää" ja työtä ol iltamyöhäsel, mut sillo oltii nuorii ja väkevii, ja jaksettii. Täs kyläl ol muitakii siirtolaisii, paljo tehtii talkoil.

Veikko Antero synti vuon viiskymmentkuus koton, vanha kättilö ol piästämas. Se ol jo Kekkose aikua, sillo ol yleslakkoo, Unkari mylläkkä ja kova pakkastalv. Tällaset vanhat asjat mie muistankii paremmi ko niä nykyset.

Ratiuo kuunneltii, sillo ko kerettii. Sielt tulkii metkoi ohjelmii: Kankkula kaivuo, Metsäratiuo, Muamiehe tietoluarii, kuunnelmii, Lauvantai toivottui.

Sithä ne alko Reporatis niä pitkätkurakatykuolit mellastammaa. Meil ol ensimmäisen elintasoharava kato piäl, mie meinaa televisijoantennii. Televisijo meill ol sellane musta-valko Asa. Melkei kaikkii ohjelmii kassottii ensalkuu. Kylältkii tultii kassomaa. Ens ol tiä ykköne, sit tul Tesvisio. Sillo kuuskymmentluku aluss ol Kuupa riisii ja Berliini muurii. Kuuskymmentkolme näyttiit ko Amerika restentti, tää Kennety ammuttii.

Akat pelkäsiit maailmanloppuu. Rysät ja amerikkalaiset olliit kilpua mänös avaruutee. Näyttiit, ko ukot pomppiit kuu pinnal, mie vähä eppäilen. Sit olliit niä "pitkätukkapiitlesit". Ens kasvattaaat

Hatakan talo.

täipesä piäheisä, sit käyvät kitarua riäkäämiä, ulisoot ko miele käyhät. Lopu aja meiniikii.

Marketta synti kuuskymmentseitsemä sairaalas. Seuraavan vuonnaha ol se Sekkoslovakia miehitys. Vähä pelättii, mite meil tiäl "Kekkoslovakias". Nuoriso pit meteliä tiäl ja ulkomail. Vietnami sottaa vastustettii, amerikkalaiset veivät vapautta pommiloihe avull.

Veikko män oppikouluu. Seitsemäkymmentluku alus mie olin jo vieraal töis. Sit ol niä kothommat, Veikko ol apun. Sillo ol jo raktorii, puimakonetta ja isesitotua omast takkoo. Seitsemäkymmentkiaks mie ostin ensimmäise autoin. Kuuskymmentkaheksa vuuve Tojoton. Se olkii ihmettä. Puoskii kans ajettii kartanol rinkii. Sit käyttii sukulaisilkii näytämäs. Mopo jäi pojäl, hää sai sitä rasata.

Seitsemäkymmentluku olkii hyvää aikua: töitä piisas, myö oltii Anniki kansa hyvä työiäs. Puoskist ol appuu kot töis, etteepäi mäntii. Pellot suatii sala-ojji, yläkertaa tehtii kesähuone. Sielt kuulu välist sellane mökä, ko puoskat kaveriieheisa kans kuunteliit mankalta jytää.

Veikko ei tahtont herrakouluu. Hiä män keskkoulu jälkee ammattikouluu metallipuolel. Siel kouluss sitä "punavärrii" vissii tarttu poikaaki. Se ol sellasta aikua. Mut mie luulen, not hiä o liika viisas, eikä uso politiikkoloihi. En miekää ennää, ko mualaisliittolaiset, niä nykyset kepulaiset olliit meitä viemäs

tähä "eurostoliitto". Oha tiä nähty, mite tälkii kyläl on käynt, mikkää ei ennää kannata, ei viljaviljely, ei kantturoihe pito. Mitä myö kohta syyvää, jotakii pillerilöi vissii.

Kaheksäkymmentluvull. Marketta sai kouluusa käytyy. Hää män miehellää Turkuu. Se Marketa mies o ekonoomi. Oikei metka mies. Puhhuu vaa silviisii herraskaisest, no mie en ain taho pys-sy kärrilöil.

Veikko män kirkol Ossuuskaupa rau-tapuolel. Mie jäin kottii Anniki avuks. Selkä alko vihotella ja tuo toine polv. Myö oltii taas kahestaa.

Yheksäkymmentluvul tul tiä lama. Herrat ketkuttelliit ja kansa makso, monet maksaa vielkii. Syyskuu kaheskymmenäiskolmas vuon yheksäkolme, mie olin tuvas ja alon ihmettelemää, ko Annikkii ei ala kuuluu lypsylt. Mie löysin Anniki karjakeittiö lattialt. Siie hää ol jiiänt työheisä iäaree. Mittää ei voint tehdä. Verisuon poikki aivoist, niiko jälest selvitettii.

Hautaisii enne Marketta ol viiko kyläs ja selvittel hautajaisii. Pitkä aikua jäestpäi mie laiton kahet astjat pöytiä, ennenko muistin, no toist ei ennää olekaa. Mie laiton patukkahännät korkialaitasee. Annikki niil ain juttelkii, meinas vissii, not ne jotakii ymmärtää.

Mitä mie täst nykysest ajast huastasin? Sitähä myö kans meinattii, not lapsil ois asjat paremmi, piäsisit vähä helpommal. Marketal ja häne miehelliä on

töitä. Vunukat käyvät kouluu. Suap nähä, mite heil sit aikanaa töitä löytyyp. Veikko on olt välil työttömän. Siel kirkokylä karaokepaaris istuup. Ei uo suant akkua issellee. Nykyaja akat männööt kaupunkipaikkoloihi, ei ne jiä tän sia- ja lehmäpaskahajjuu. Eikä tiäl uo koht tilloikaa.

Ei niä nykyst vehnäleiväsyöjät tiä pulast mittää. Ei enne olt lapsilissii, eikä kaikemuilma tukiloi. Se ol häpiä hakkii köyhäiappuu, ja ainakii kirsturahat yrittetiä siästä, not kunnial hautua.

Sottii jälkee pit karjalaist asuttua, maksua sotakorvauksii, ol säännöstelley, kaikest al pula, en mie sitä, not pitäs männä takapakkii, mut meiltkii vois jotakii oppii.

En mie tiijä, onk hyö nykyää sen onnellisempii. Hönttön juoksuot raha peräs, pillerpurkkii taskus. Puoskat hoijetaa mite sattuu, sit ihmetellää, ko tekööt pahojaa.

Sen mie uon oppint, not onni voipkii olla pienis asjois. Sitä, not ei pahemmi kolota, tuvas o lämmintä, liiteris pilekkeitä, puuroo lautasel, kuapis kohvii ja vehnästä, pien ryyppy sauna piäl, ulkon komia talvilma, kissa tulloo retkil-tää tuppaa lämmittelemää. Kesäl mie istun liekus, kuuntelen ko ruoho kasvaap, käyn saares ja kalal. Puoskilt ja vunukoilt tulloo välist kortti tai puhelisoitto, käyvät välist kyläskii.

Miul on kaikkii, kaik on hyväst.

Toivo-Olavi Hatakka

Tavallise ihmise kokoses maailmas

Tavallise ihmise kokoses maailmas kaik on viel suht hyväst.
Myö ei tarvita mie Einsteinii.
Tietosuuve ohuva pintakalvo al vaaniip kaaos ja pimiä
(taik valo ja vapaus)
Annetaa myö taivaakehhiä olla paikallua.
Myö ei lähetä tähtlaivua.

Metsäpirtin pitäjäjuhlat Helsingissä

30.6.-1.7.2007

Lauantai 30.6.

Iltatilaisuus klo 18.00 Pakilan VPK:n talolla, Pakilantie 64
Yhteislaulua, arpajaiset, leikkimielistä
kisailua, puffetti

Sunnuntai 1.7.

Metsäpirttijuhlat Karjala-talolla, Käpylänkuja 1

Näyttelyt avautuvat klo 10.00

Kyläkokouksia, haastelua

Lounas ja kahvi

Pääjuhla klo 13.00

Ekumeeninen hartaus, Isä Mitro ja rovasti Pauli Tuohioja
Juhlapuhe, FT Senni Timonen
Musiikkiesityksiä, Raita Karpo, Erika Lindroos ja jazz-ryhmä,
Helena Nurmikari
Vanhaa viisii, Maire Saarinen

Tervetuloa juhlaan ja tapaamaan tuttuja!

TALON KUVAT ESIIN!

Jos sinulla on piirros tai maalaus Metsäpirtissä olleesta kotitalosta, niin tuo se mukanasii pitäjäjuhlan näyttelyyn Karjalatalolle 1.7. klo 10 jälkeen.
Järjestelyjen vuoksi ole hyvä ja ilmoita etukäteen
Ilmi Pesoselle p. 09-694 6309 tai
ilmi.pesonen@welho.com

Päästätkös, päästätkös?

Keväällä kun ilmat lämpenivät, niin talon tyttären muuttivat usein ahtailta nukkumissijoilta aittaan. Senhän nuoret miehet kohta panivat merkille ja kukin tavallaan tarjoutui seuraksi yksinäiselle nukkujalle.

Ei ollut asiaa kolkutella ovelle ilman kunnollista värssyä. Riimittelijöitä oli monenlaisia. Tämän vaiheen eläneet muistelevat hieman häveliäästi, että tai-

si niille taitavimmille ovi helpommin naurahtaa.

Sen ajan neidot muistelevat, että oli se erilaista kuin nykyään nuorten kesken. Siinä juteltiin aitan hämärässä. Vietettiin aikaa, kun ajanvietteitä ei paljoa ollut. Eikä enempää odotettukaan ellei jo vallan seurusteltu. Se seurustelukin koetettiin pitää kahden välisenä asiana niin pitkälle kuin mahdollista.

Nuoret miehet pitivät silmällä mitä ikätoverit puuhasivat. Niinpä Metsäpirtissäkin sattui kerran ellei useamminkin, että poika oli tullut pyörällä aitan luo ja päässyt sinne sisään. Naapurin pojat näkivät pyörän ja arvasivat asian. Ei kun toimeksi! Jostakin hommattiin köysi, jonka toinen pää heitettiin korkealle oksan haaran ympäri. Sitten pyörä sidottiin toiseen päähän köyttä ja miehissä se hinattiin korkealle puuhun.

Pyrkimälukuja

Annikki Sorvalin arkistosta:

Hyvviä iltua jot heljiä, onks täs huonies naiseläjiä? Sen paremp ko oiski tytölöi!

Mie koitan laskii tätä puhkien punttii niiku nuoran lenttii ja sananpartta niiko suoppaan vartta, mut ei näytä appuu oleva.

Aukase tyttö se aitan ovi ei meit oo kun kaksi, mie uon ite ja nuapurin poika lähti vaa kaveriksi.

Aukase säppii, jo palentaa näppii. Kuuluuko sielt mittää kuminaa, vai pitääk pittää suuremp rumina?

Pojat o pulskii ja potrii nii ko halla panemii sieme otri.

No kuuluuks se kulaka mukse, vai pitääks halol hakata?

Meitä ois tiäl kaks poja naskii, ja myö mahuttais vaikk tiä talo voiaskii, jos vua tyttö tahtuot laskii

Nouskuapas tyttö kuulemaa ku tääl on ruvent tuulemaa. Vettä sattaa ja päivä paistaa ja kiven kolotkii on vettä täynnä. Eiks myö suatais aitassa käyvvä? Pankaa unta vaikka sukkaa, loput viel vällyjen mutkaa, ei se sitkää mää hukkaa

Mie ko puun kiven sukkaa ja mukku-an, ni se kuuluu sin sekä tuppua. (Annikki muistaa Repolan Arvin ja Kusta-

alan Taunon runoilleen Saaroisissa)

Ko myö huastetua sukkelua ja ramakua, ni eiks tytöt antais voitleipiä ja jammakua?

Lase sukkelua ja sähäkkiä jot ei kerkii kukkua nähäkkiä!

“Waski-suku ja Metsäpirtin Waskela II” -teoksessa:

Tytöt työ, nyt o yö, laskekua pientä Paimen-Anttii, kohottakkua kokkaramppii (*aitan ym. haka*)

Mitä ne tytöt tyrittyä, ko poikii näi kauva pyrittiä.

Halkoja vieraille riustelijoille:

Pimiöin syksyiltoin ko tytöt viel nukuit aitois, pojat tekkiit silliekii, jot hirtvitteliit vieraita riustelijoita. Joku omakyllöisist pojist heitti piällysvuottiet pois ja ol olevinnua jonkuu tyttö isä.

Ko vieruat alkoit kolistella siel aita nurkil, ni tiä otti halo tai seipiän kätehie ja lennätti niitä sissiäpykijöi pitki peltoi.

“Metsäpirtti meille rakas”

-teoksesta:

Tyttö valkija, huonie haltija, sano sana tai puol, jot loppuis tiä pyrkimise huol.

No mitä se pittiä, ko ei virketa mittiä. Pittiäk se tyttö nii paljo luusii, jot muutua pyrkijäpoikii uusii.

No lase tunniks tai pariks, jot saisi vaikiä variks.

Onk siul kuppie al kutkuttaja vai rinna al riksuttaja, kun et mittiä virka.

“Muistojen kujaset” -teoksesta:

Pyrkijäpoika se julkia poika pyrkii kouvaa ja kauva nii kauva, jott se kuuluu. No joks se kuuluu.

Tulkaaha tytöt katsomaa ko teijä kai-vo pallaa puittiet juoksoot miäjest allaa. Tuokaa tullessaa kuivii heinii mill sammutatta nuoitä palavii kaivoseinii!

Voi ihme ja kumma sitä ihmise lasta, ko toise puhetta ei ota vastaa! Jos uot ukko ni uraha, jos uot ämmä ni ärähä, jos uot nuor tyttö ni tyvyv tähä, jot lase sissää!

Vai onks siel poikii? Tiäl ois toisii. Vai onks siel suurempua sukkuu tai rohki-ampaa rottuu tai tulliet kauempaa kottuu? Vai onks siel kuppiest kutkuttajii, kielek kii pitäjii?

Tiäl tulluo puhetta ko pappuu, mut sielt ei tule minkiälaista appuu. Nous tyttö yllä joutsua ja ramakkaa, sit äit antua uamul pettileipiä ja jamaakua!”

Koonnut
Ilmi Pesonen

Taas kotikunnaat kutsuvat

Matkailu vanhoille kotiseuduille on kiihkeimmillään. Sinne sitä mekin pian viikolla taas poikkeamme.

Ei vaan lähteminen ole aina yksinkertaista. Kaikki alkoi siitä, kun kaksi Kanadaan asettunutta Metsäpirtti-juurista halusi tulla Atlantin yli lomailemaan ja myös Karjalaa katsomaan. Ajatusta kysyttiin ja päätettiin ruveta retkeä valmistelemaan.

Ensimmäinen tenkkapoo tuli eteen viisumeista. Noin neljä erilaista neuvoa saatiin miten asiassa tulisi menetellä. Yhteenvetona lähti kysymys: miten viisumin saisi anottua Kanadassa? Tuli vastaus: onnistuuhan se, mutta pitää olla kaikista matkan majoituksista voutsereiden numerot! Sehän ei tietysti onnistunut, koska ei ollut vielä varmistettuja majapaikkojakaan.

Vaihtoehtoksi jäi pyytää lähtijöitä imuroimaan netistä viisumianomuslomakkeet, täyttämään ne sekä lähettämään passien kanssa veden yli. Tämä

tapahtuikin ja saman tien posti lähti kuljettamaan niitä toiseen kaupunkiin, matkatoimistoon.

Seuraavalla viikolla kun kyseltiin ovat passit ja anomukset kunnossa, niin ei löytynytäkään nimiä matkatoimiston tiedostoista! Siitä alkoi muutaman päivän piina. Mikä eteen, jos posti hukkasi lähettyksen. Kysely vetämään ja kova odotus.

Helpotus tuli, kun matkatoimistosta soitettiin, että tallessa ja asianmukaisessa järjestyksessä kaikki on. He olivat vaan tallentaneet passitiedot ryhmän nimen mukaan!

Viisumit valmistuivat ja postista tiedusteltiin varmintä ja nopeinta tapaa palauttaa passit omistajilleen. Valittiin vaihtoehto, joka lupasi kuljetuksen noin viidessä päivässä kotiovelle. Mutta kuinkas kävikään! Runsaan viikon kuluttua Kanadasta tuli tiedustelu: missä passit?

Mentiin postiin selvittämään asiaa. Nettisivuilta huomattiin, että postin

antama seurantanumero ei päde Kanadassa.

Postista soitettiin Kanadaan ja saatiin jokin koodi. Se toimitettiin Kanadaan ja siellä todettiin, ettei se johda mihinkään. Tässä vaiheessa matkan järjestäjät todella huolestuivat. Entä jos passit ovat joko kadonneet tai jääneet jonnekin ties miten pitkäksi aikaa kasan alimmaisiksi.

Kanadassa turvauduttiin jo paikalliseen parlamentaarikkoon ja kehiteltiin varasuunnitelmaa, jos passit eivät ilmaannu. Täällä käytiin läpi kaikki sukulaiset ja tuttavat, jotka jotenkin olisivat voineet neuvoa.

Viikko sitten tuli vapauttava sähköposti: passit tulivat juuri! Ne olivat kanadalaiseen tapaan viettäneet pari viikkoa tullattavana! Monivaiheinen ja pinaava prosessi päättyi hyvin. Maija ja Sherry hymyilivät eilen illalla jo täällä sukulaisten luona.

Ilmi Pesonen

PELTOSTEN SUKUKOKOUS

Kokoontuminen 11.8.2007 klo 10 Emil Wikströmin taiteilijakodin pihalla Valkeakosken Sääksmäellä ja tutustuminen näyttelyihin.

Klo 11 - 12 Ilmoittautuminen Päivölän kansanopistossa Valkeakosken Sääksmäellä. Mahdollista tutustua Mannerheim-kokoelmaan

klo 12	Lounas
klo 13	Sukukokous ja sukujuhla
	Ohjelmassa
	Laulua, Pepe Johansson
	Pekan sukuhaan esittely, Pirkko Peltonen
	Metsäpirtin kylien esittely, Kimmo Laulajainen

Päiväkahvi

Dokumenttivalähdyksiä eräästä syrjäkylän perheestä, Pauli Kruhse

Kuvia nykyisestä Metsäpirtistä, sanoja sodan alusta

Arpajaiset

Karjalaisten laulu

Ilmoittaudu järjestelyjen vuoksi: Pirkko Peltonen p. 09-8574617 tai 0405211417 tai pirkko.peltonen@fimnet.fi

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

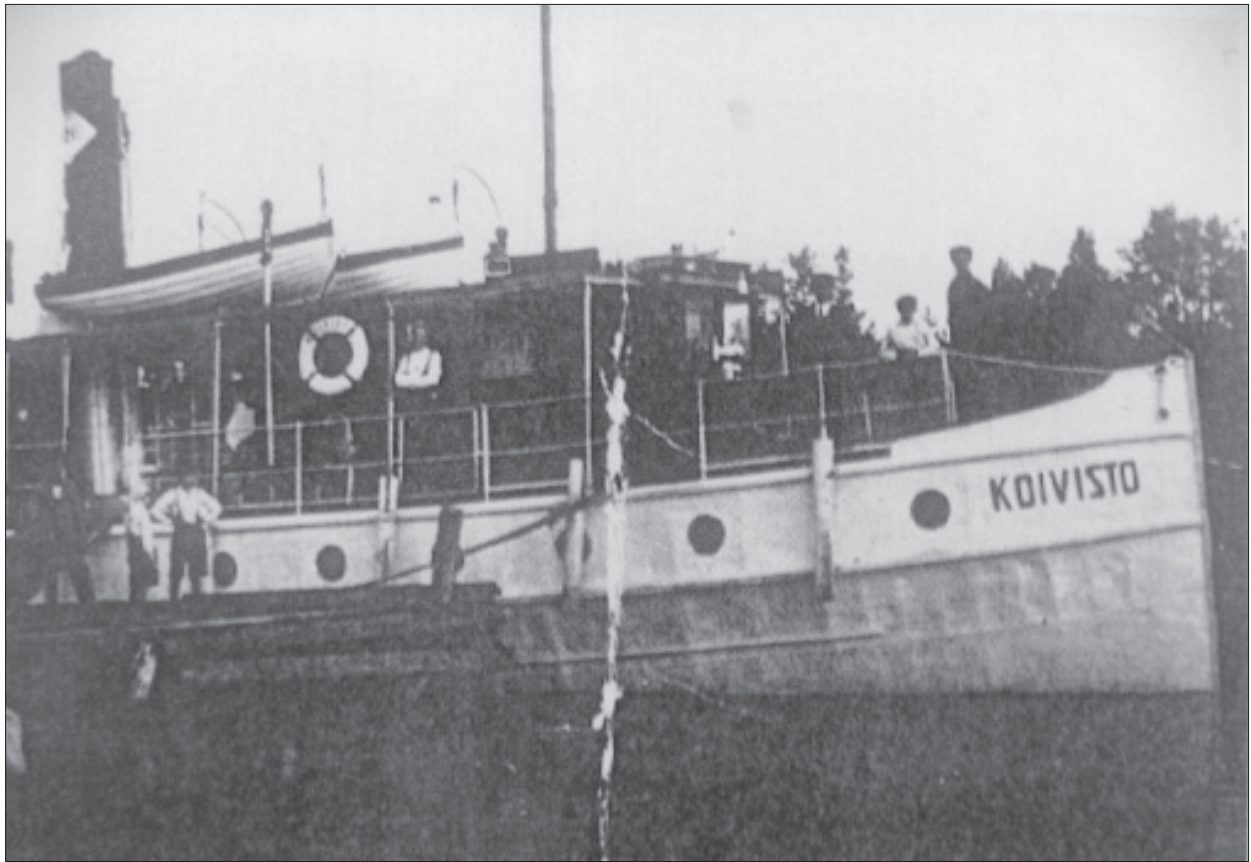
www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

www.vuoksela-seura.fi

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Vesiliikennettä Vuoksen aalloilla

Koivisto Ristinemen laiturissa Vuokselassa.

Vuoksen virta hallitsee Keski-Kannaksen maisemia. Laulun sanoma: ”Mahtavasti voimakkaasti Saimaan aallot vyöryy Vuokses-
sa”, on ollut totista totta jo vuosisatojen ajan.

Vesistö useine koskineen ja suvan-
toineen on antanut elantoa rannan asuk-
kaille ja kiehtonut ihmismieltä. Monet
ovat ne muistot, joita vielä tänäkin päi-
vänä voimme lukea tekstien, runojen ja
laulujen muodossa.

Arkitodellisuutta kaiken kauniin kes-
kellä oli Vuokselassa kuitenkin matka-
laisen kohtalona se tosiasia, että teki
matkaa mihin suuntaan vain, niin tie
johti yleensä veden äärelle.

Matkanteko jatkui lautalla eli lossille
eteenpäin vastarannalle ja sieltä mää-
rnpäähänsä Valkjärvelle, Pölläkkälään
tai vaikkapa Viipuriin. Vesiliikennereitit
Vuoksen varrella olivat vuosisatojen
ajan olleet käytössä niin henkilö- kuin
tavaraliikenteenkin osalta. Eräänä syy-

nä tähän oli myös maanteiden puutteel-
lisuus tai huono kunto.

Vuoksen laivaliikenne oli 1900-luvun
alkupuolella hyvin vilkasta. Kun Karja-
lan rata valmistui muodostui Antreasta
rautatie- ja laivaliikenteen yhtymäkoh-
ta. Vuoksea myöten alettiin kuljettaa
Antreaan puutavaraa sekä sieltä rauta-
teitse saapunutta kauppatavaraa Vuok-
sen varsien maakauppoihin.

Vuoksen ympäristön matkustajali-
ikenne keskittyi tälle vesireitille. Ensim-
mäisenä alkoi Antrean ja Kiviniemen
väliä kulkea Viipurin Höyryvene-Osa-
keyhtiön omistama Lintu-niminen mat-
kustajalaiva vuonna 1895. Se kuljetti
matkustajien ohessa kauppatavaraa.
Tämä laiva palveli Vuokselankin liiken-
netarpeita. Myöhemmin sama yhtiö
asetti Vuokselle useampia suurempia
laivoja.

Kun laivaliikenne osoittautui kannat-
tavaksi, päättivät Vuoksen rantaseutu-

jen kauppiaat ryhtyä harjoittamaan tätä
tuottoisaa ammattia, sillä heidän juuri
itse tarvitsivat laivoja tavaroidensa kul-
jettamiseen. Vuonna 1913 he perustivat
Vuoksen ja Suvannon Höyryvene Osa-
keyhtiön. Kuten yhtiön nimestäkin voi
päättellä, oli tarkoitus ulottaa laivaliiken-
ne myös Kiviniemen kosken alapuolel-
la olevalle Suvannolle. Uudessa yhti-
össä oli osakkaita Metsäpirtistä Antre-
aan asti.

Jo kesällä 1913 oli yhtiöllä liiken-
nöimässä Vuoksella Antrean ja Kivinie-
men välillä yksi matkustajalaiva ”Sai-
maa I”. Rahtiliikennettä harjoitettiin
myös. Sitä varten etsittiin hinaajaa.
Kaksi lotjaa oli teetettävänä vuonna
1913. Vuonna 1914 rakennutettiin toi-
nen matkustajalaiva Vuokselle. Sen ni-
meksi tuli ”Vuoksi I.”

Yhtiössä oli mukana melkoisesti vuok-
selalaisia. Kun yhtiön vuosikokous pi-
dettiin maaliskuussa 1914 Vuoksela
Ristniemessä kauppias Filemon Lam-

pulla, valittiin yhtiön toimitusjohtajaksi kauppias V. Virkki Sakkolasta sekä johtokuntaan kauppias Filemon Lampu Vuokselan Ristniemestä ja talollinen Aleksander Virkki Virkkilästä sekä kauppias M. Sipiläinen Sakkolasta ja majatalonhoitaja Matti sokka Antreasta. Tilintarkastajiksi Reinhold Koiranen Virkkilästä ja kauppias Eemil Koppanen Sakkolasta. Lampun ja A. Virkin lisäksi valittiin seuraavana vuonna johtokuntaan myös Yrjö Varvas Vuokselasta.

Molempien laivayhtiöiden välillä syntyi alun pitäen kilpailua matkustajien ja asiakkaiden suosiosta. Vuosi vuodelta tämä kilpailu kiristyi. Maksuja alennettiin, vieläpä viipurilainen yhtiö alkoi tarjota matkustajilleen ilmaiseksi kahvia ja teetä. Mutta tämäkään ei auttanut. Viipurilainen yhtiö luopui koko Vuoksen liikenteestä ja myi "Koivisto"-nimisen laivan Vuoksen ja Suvannon Höyrykone Osakeyhtiölle. Toiset laivat myytiin niin ikään tai kuljetettiin pois. Huomatavimmat laivalaiturit Vuokselassa sijaitsivat Lauttaniemessä ja Lammassniemessä.

Laivat kulkivat muutamina kesinä Hirvisaareen asti. Laivarantaa sanottiin Haakanan rannaksi. 1930-luvulla kulki "Koivisto" Kiviniemen ja Antrean väliä kerran päivässä. Jatkosodan aikana "Koivisto" räjäytettiin Paakkolassa.

Vuoksen ja Suvannon seutujen asukkaille oheinen ilmoitus Keski-Vuoksi-lehdessä 1930-luvulla sisälsi tärkeää tietoa.

Moni kulki asioillaan paikasta toiseen; kuka kaupoilla, kuka sukuloimassa tai vaikkapa markkinoilla.

Aikataulu leikattiin lehdestä irti ja laitettiin talteen.

Monella olisi varmaan muistoja tai vaikkapa kuvia laivamatkoilta.

Nyt muistelemaan ja kuvatkin kiinnostavat niin laivoista kuin laivamatkoista.

Eri pitäjien yhteyshenkilöt ottaisivat varmaan mielellään vastaan muistoja oman pitäjänsä asukkaiden kertomana - lehden takasivulta löytyy yhteystiedot.

Taisto Virkki

LAIVALIIKENNE

Vuoksella

Joka päivä	
Kiviniemestä – Pölläkkälään ja Antrean	klo 3
(Juna Äyräpäästä klo 6.12)	
Kiviniemestä – Pölläkkälään	klo 8.30
(Juna Äyräpäästä klo 11.32)	
Kiviniemestä – Hirvisaareen	klo 19
Pölläkkälästä – Kiviniemeen	klo 11
(Juna Viipurista klo 8)	
Pölläkkälästä – Kiviniemeen ja Hirvisaareen	klo 17
Ehtii Kiviniemestä klo 19 Metsäpirttiin lähtevään laivaan	
(Juna Viipurista klo 15.20)	
Pölläkkälästä – Kiviniemeen	klo 21
(Juna Viipurista klo 19.10)	
Pölläkkälästä – Antrean	klo 4.45
(Juna Antreasta klo 9.30)	
Hirvisaaresta – Kiviniemeen ja Pölläkkälään	klo 6.15

Joka arkipäivä

Antreasta – Pölläkkälään ja Kiviniemeen	klo 17.15
(Juna Viipurista 15.35)	

Joka sunnuntai ja juhlapyhät	
Antreasta – Pölläkkälään ja Kiviniemeen	klo 13

Suvannolla

Joka päivä	
Kiviniemestä – Sakkolaan ja Metsäpirttiin	klo 19
Metsäpirtistä – Kiviniemeen	klo 5
Ehtii Kiviniemestä klo 8.30 Pölläkkälään lähtevään laivaan	
Sakkolasta – Kiviniemeen	klo 6.45

Joka arki – maanantai, torstai ja lauantai	
Kiviniemestä – Sakkolaan ja Metsäpirttiin	klo 10
Metsäpirtistä – Sakkolaan ja Kiviniemeen	klo 13.30

Joka sunnuntai ja juhlapäivät	
Kiviniemestä – Sakkolaan	klo 8
Sakkolasta – Kiviniemeen	klo 13.30

VUOKSEN & SUVANNON Höyryvene O.Y.

Kiviniemi puhelin 8

Antrea as. puhelin 26

Juhannuksen lippujuhla Vuokselassa

Nuoren Vuokselan pitäjän kunnallisessa toiminnassa mukana olleet pyrkivät monin keinoin edesauttamaan ja tukemaan asukkaiden hyvinvoinnin lisäämistä myös henkiselä työsaralla.

Erilaisia harrastuksia tuettiin muun muassa antamalla eri kylissä kansakoulut kokoontumispaikoiksi. Opettajat olivat innolla ohjaajina mukana. Kunnanvaltuusto halusi järjestää myös eri kylien asukkaille tarkoitettun yhteisen yleisen lippujuhlan. Tapahtuman ajankohdaksi valittiin keskikesän juhlahvin hetki, juhannus.

Vuokselan kunnanvaltuusto päätti toimeenpanna lippujuhlan kunnantalolla juhannuksena vuonna 1930. Valtuusto valitsi seitsenhenkisen toimikunnan

juhlaa valmistelemaan. Valittiin toimikunta, johon tulivat opettaja Lenno Lehmusvuori kokoonkutsujana, pastori Aarne Kalliala, neiti Virkki, neuvoja Aatu Karvinen, maanviljelijä Toivo Virkki, opettaja Alma Kananen ja opettaja Tahvo Kijanen.

Toimikunta kokoontui innolla ja laati ohjelman.

Juhannuspäivänä saapui sankat kuntalaisparvet, kuten paikallinen lehti kirjoitti, kirkonmäelle. Aluksi osallistuttiin kirkonmenoihin ja sen päätyttyä kokoonnuttiin lippukentälle kunnantalon edustalle, jossa juhmallisuus aloitettiin opettaja Lenno Lehmusvuoren johdolla esittämällä ”Karjalaisten laulu.” Emäntä Helena Virkki tervehdyspuheessaan lausui ilonsa siitä, että kuntalaiset näin

lukuisina olivat saapuneet tähän kunnan ensimmäiseen yleiseen lippujuhlaan samalla mainiten lipun velvoittamista vaatimuksista. Neiti Siiri Sihvo lausui lippurunon. Voimakashenkisen juhlapuheen piti pastori Aarne Kalliala kosketellen puheessaan kansojen vapautta ja isänmaan suurta merkitystä kullekin kansalle.

Eri koulujen oppilaista muodostettu lippukulkue teki kauniin vaikutuksen.

Juhla päättyi yhteisesti laulettulla virrellä ”Jumala ompe linnamme.”

Juhla onnistui erinomaisesti suuren kuntalaisjoukon läsnä ollessa.

Taisto Virkki

Lähde: Keski-Vuoksi-lehti

Wanhoja kesäisiä tilannekuvia Vuokselasta

Miksiköhän kuvassa olevat kansallispukuiset nuoret naiset ovat ryhmittyneinä kolmen ryhmiin käsi kädessä kiinni pitäen. Keitä he ovat ja mitä tytöillä on mielessä? Palaute entiseen tapaan Virkin Taistolle.

Tuli oli hyvä renki, mutta huono isäntä

Viime kesänä Kannaksen maastopalojen savuhaitat tuntuivat jopa Tampereella asti. Lähellä rajanpintaa ei oikein hyvällä ajateltu naapureiden varomattomasta tulen käsittelystä ja viranomaisten suhtautumisesta asiaan.

Metsämaastossa on jokainen siellä matkustellut havainnut palo-ojien kulkevan maastossa. Tekohengitystä taitaa olla ja ehkä hyötyä vain pienten maanpinnassa kulkevien palojen pysäyttäjänä.

Oli niitä paikallisia paloja 1930-luvullakin. Tässä pari esimerkkiä paikallislehti Keski-Vuoksen kertomana.

Kuuma tuhka sytytti heinäladon Vuokselassa

Vuokselan Noisniemessä paloi tuomari T. Bernerin omistaman tilan heinälato. Tuli sai alkunsa latoon tuoduista tuhista, jotka oli tarkoitus kylvää myöhemmin pellolle.

Yhden tuhkasäiliön pohja oli rikkoutunut, josta käsin vielä tuhkien sisässä olleet kipinat pääsivät ladon heinäjätteisiin sytyttäen ne palamaan. Lato paloi poroksi ja sen mukana, joku määrä heiniä ja turvepehkuu.

Poikasten nuotiosta syttyi metsäpalo Vuokselassa tuhoten metsää noin hehtaarin alalta

Talollisen Viljam Vanhasen maalla Vuokselan Alholassa havaittiin tulen päässeensä riistäytymään irti metsässä.

Keskenkasvuiset poikaset olivat tehneet tulen metsässä olevalle korkealle mäelle. Tällöin tuli pääsi kuitenkin riistäytymään nuotiosta kuivaan metsään ja voimakkaan tuulen ajamana levisi nopeasti eteenpäin. Onneksi palo painui mäenrinnettä alas tuulelta suojaisaan notkoon, jossa paikalle rientäneen sammutusväen oli helppo saada se rajoitetuksi.

Metsäpalo ei ehtinytkään saada kovin suurta laajuutta, vaan ainoastaan noin hehtaarin verran sakeata taimistoa ja harvakseltaan alueella olevia siemenpuita ennätti tuhoutua. Tuli jäi kuitenkin kytemään, joten seuraavan yön ajan täytyi palovahtien pitää silmällä aluetta. -TV

Kotiseutuni mun

Nyt lähden retkelle aatoksissain
nämä pysyneet aina on mielessäin.

Lapsuuskotini parhain,
sain jättää sinut jo varhain.
Mä sinut muistan – missä kuljen,
kun vain hetkeksi silmäni suljen.
Kohta oon kotipolulla, sen tunnen mä
– on taas niin suloista olla
lapsuuden kotinurmikolla.

Tuossa mä lapsena leikkiä löin,
tuosta mäeltä mansikat söin,
tuosta juoksin mä rantahan,
tuohon jäi jalkani santahan.
Tuossa on eessäin värisevä Siira,
sen yllä lentävi tiira.
Se syöksyy veden kalvohon,
ja taasen nousee ylös taivohon.

Tuolta taas kirkontorni siintää.
ajatus joulukirkkohon liittää.
Minä tietä astelen
ja ympärilleni katselen.
Tuosta lähtee kaitainen karjapolku,
tuosta ol Vehkalahteen mennessä polku.
Tuolta sousimme, kun tuli syksy,
ja Hakoras asti ol lehmien lypsy.

Soutaissa kesäillan vieno tuuli
laulettiin, niin et moni kuuli.

Tuonne mä katson, mitä silmäni näki,
siellähän tuttu on Kemiläis-mäki.
Tuolla taas asuu Talonpoja Mari,
välis vain Vuoksi ja kivipohja kari.
Nyt astelen tuttua rantapellon tietä,
vastahan tuleepi Setälä sieltä.
Siitä eespäin kappale vielä,
Haakanan Antti ja Jopi siellä.
Tuolla kuljin koulumme tiellä,
jolla laulettiin iloisna miellä.

On joskus niin ihanaa muistella,
kotipolkuja tuttuja astella.
Näkee kaiken ennallaan,
kun on oikein aatoksissain.
Olen viettänyt hetkenä kotona parhaan,
Isän ja äidin hoivassa armaan.
Mut' myöskin mä tiedän ja arvaan,
et pettymyksen karvaan
saa kokea, kun täytyy herätä.
Siinä saa voimat kerätä,
kun katson, on maailma kylmä ja karu,
mut' en minä sentään yhtään paru.

Yrjö Karonen

**Maalaismaisemassa emäntä karjansa kanssa laitumella. Kuka tunnistaa, ker-
tokoon tiedot Taisto Virkille.**

Keskikesän mietteitä

Alkukesän vehreys ja lämpö ovat saataneet luonnon kukoistamaan. Koko luomakunta elää kiihkeää aikaa ja sen huomaan, kun katselee ja kuuntelee, mitä ympärillä tapahtuu. Nautin erityisesti varhaisaamun hetkistä olla luonnon helmassa maalla. Ollessani Tammelassa Kuivajärven rannalla herkästi mieltä auringon noustessa, kun käen kukuntaa kuului viideltä eri suunnalta. Moni muu tuttu lintulaji maalla ja vedessä antoi omat konserttinsa. Olihan siellä myös monen tunnistamattoman linnun ääntelyä seassa. Minulle ne ovat kaikki "kertusia tai muita kauniisti laulavia lintuja!"

Kesään kuuluu monenlaisten tapahtumien tarjontaa. Jokaisella paikkakunnalla on omat erityispiirteensä ja perinteet.

Kotiseututyössä mukana olevana pääpaino kohdistuu luonnollisesti Vuoksen tapahtumiin. Edessä on kesäkuun 30. päivänä vuosikokous ja Muistojen Iltatapahtuma Hämeenlinnassa. Tarkemmat tiedot ovat toisaalla lehdessä. Vuosikokouksessa käsitellään viime vuoden tapahtuneita asioita. Erittain tärkeinä asioina pitäisin myös ensi vuoden toimintalinjoista päättämistä. Henkilövalinnoissa toivoisin kiinnitetävän huomiota nuorten saamista mukaan. Seuran hallituksen kokoonpanossa on kiinnitetty huomiota, että eri kylistä olisi edustajia mukana. Nyt olisi aika miettiä ja päättää, millä keinoin saisimme uutta puhtia ja aktiviteettia lisätyä. Vuodesta toiseen "vanhan kaavan" mukaisesti toimien olemme matkalla tiellä, jonka päätepiste saattaa olla edessä.

Viime vuosien suuri hankkeemme "Sotiemme Vuoksela"-matrikkeli on nyt saamassa päätöksen. Tämän lehden ilmes-tyessä taittovaihe on pääosin takana-päin ja viimeistely ja oikovedoksen kä-sittely meneillään.

Kantakorttien ja lottatietojen ja näihin liittyvien kuvien tarkastamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Muistojen iltatapahtuman yhteydessä 30.6. nämä tiedot ovat nähtävillä. Toivon, että mahdollisimman moni silmäpari tarkistaisi tietoja.

Tulevan heinäkuun aikana kokonaisuus saadaan tarkistettua ja elokuun alussa aineisto menee painoon. Teos valmistuu elokuun 2007 aikana. Julkistamispaikka ja aika ilmoitetaan erikseen.

Lähes kuusivuotinen projekti on nyt saamassa päätöksensä.

Kesään liittyy myös paljon matkoja Kannakselle. Perinteisiä matkaohjelmia on edelleen tarjolla, mutta pienryhmien matkat ovat lisääntymässä. Vuoksen osalta kotiseutumatka on heinäkuun lopulla ohjelmassa, mikäli riittävä osanottajamäärä saadaan kasaan. Vuoksen osalta teiden kunto on ongelma. Esimerkiksi kirkolle ja Päiväkiven sekä Noisniemen suuntaan matka isolla bussilla ei onnistu, vaan on käytettävä paikallistakseja.

Tulevina vuosina olisi varmaan mielekäästä koordinoita samaan pitäjään kohdistuvat matkasuunnitelmat ja keskittää voimavarat. Matkan suunnittelu ja etukäteisvalmistelu edellyttää melkoista työpanosta, kuka sitä sitten tekee. Hyödyn tästä saisivat riittävän ajoissa entiselle kotiseudulle tai sukunsa juurille matkustavat henkilöt.

Kesä on rentoutumisen aikaa. Kaikki merkit tätä juttua kirjoitettaessa lupauvat lämpimän kesän jatkoa ja hyvää satokautta. Mustikka on aloittamassa kukintaa ja puutarhamarjat ovat jo osittain raakileina.

Johtuneekohan se ikärenkaiden määrän lisääntymisestä, vauhdin tasaantumisesta tai jostain sisäisestä ihmismielen kontrollista, kun tällä hetkellä pikukjutut tuottavat harvinaisen paljon iloa. Esimerkiksi huomasi purossa pienen oksanpalan menossa myötävirtaan. Matkalla oli mukana pieni muurahainen vapaamatkustajana.

Tähän voisi todeta vain vuokselalaisittain: "Uskokoon ken taitaa!"

Nautinnollista kesää kaikille!

Taisto Virkki

Vuoksela-Seuran VUOSIKOKOUS

Sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 30.6.2007 alkaen klo 17 Hämeenlinnassa osoitteessa: Kotiruoka Forsström, Aulangontie 1, ent. Pukutehdas.

TERVETULOA!

VUOKSELA-SEURA ry
Hallitus

Kokouksen jälkeen
jatketaan yhdessäoloa
**MUISTOJEN ILTA
-TAPAHTUMALLA**
klo 18.

Tarjolla mm.
- kevyttä ohjelmaa
- arpajaiset
- tuotemyyntiä
- haastelua

Tilaisuuden alussa
on mahdollisuus ruokailuun.
Illalliskortteja myynnissä
paikan päällä.

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Tilaa oma
pitäjälehtesi!
puh. 040 730 2622

Tunnematka evakkotielle Lohjalla

Miltä tuntuu äkkilähtö omasta kodista ja pakomatka ilman tietoa seuraavasta yösjasta tai edes aterista? Tätä mietitään Evakkovaelluksella, joka järjestetään Lohjalla lauantaina 4.8.2007.

Evakkovaelluksella kävellään noin kuuden kilometrin matka Aurahdesta rantakentältä Lohjan keskustan kautta Kanneljärven Opistolle. Vaellus on kun- nianosoitus evakoille, joita Suomessa oli lähes puoli miljoonaa, kun mukaan lasketaan myös Lapin evakot.

– Vaellus on perhetapahtuma, jolla tehdään historiaa eläväksi nuoremmalle polvelle ja välitetään tuntemuksia, sanoo Pirkko Siili, Lohjan karjalaisten puheenjohtaja.

Vaelluksen järjestää Evakkolapset ry. yhteistyössä Lohjan karjalaisten ja muiden paikallisten yhteistyökumppanien kanssa. Ensimmäinen Evakkovaellus oli Virolahdella kesällä 2006 ja se keräsi yli viisi sataa vaeltajaa.

Evakkolapset on talvi- ja jatkosodan aikana lapsina evakkotielle joutuneiden perustama yhdistys.

Vaellus alkaa kello 11 Aurlahden rantakentällä yhteishetkellä, jossa puhuu kirjailija Laila Hirvisaari. Sen jälkeen vaellus kulkee valtioneuvos Johannes Virolaisen patsaan ohi. Sen äärellä on kun- nianosoitus evakkona Lohjalle tullee kansalliselle vaikuttajalle.

Vaellus jatkuu Lohjan kirkon viereisen Museoalueen kautta. Museoalueella on taukopaikka, jossa on tilaisuus pieneen maksulliseen ruokailuun. Museolta jatketaan rantapolkua Hiidensalmen sillalle ja sieltä edelleen Paloniemen kautta Kanneljärven Opistolle.

Reitin varrelle on luvassa erilaista evakkoajan henkeen liittyvää tapahtumaa ja tunnelmaa, jota vaellukseen tuovat myös hevoset. Vaeltajat voivat samoin pukeutua evakkoajan henkeen. Tärkeintä on varustautua kävelyyn sopivilla varusteilla. Oma vesipullo on hyvä varata mukaan, vaikka vettä on tarjolla reitin varrella. Kesken kävelyn uupuville on kuljetusapua.

Evakkovaelluksen paikaksi valittiin Lohja, koska sen ympäristöön tuli paljon evakkoja Karjalasta. Myös vaelluksen loppupiste Kanneljärven Opisto siirtyi Lohjalle evakkona Kanneljärveltä.

Vaellus päättyy noin kello 14 mennessä maksulliseen ruokailuun Opiston pihalla. Vaellus on maksuton tapahtuma.

Lisätietoja vaelluksesta
www.evakkovaellus.fi tai
Anne Kuorsalo 040 524 5293.

Vaellus liittyy Evakkolasten päiviin, jotka alkavat Kanneljärven Opistolla vaelluksen jälkeen. Päiville on ilmoittaututtava ennakkoon, puh. 019- 357 811.

KANNAKSEN KAUNISTA JA KARUA HISTORIAA

”Hovinkylä 1911 – 1991”,
kertomuksia ja valokuvia
Sakkolannuorimmasta kylästä,
Hinta 35,- euroa + pk.

”Hovinkylä 1911 – 2001”,
tehty kylän 90-vuotisjuhlakirjaksi,
sekä Petäjäjärven hovin, ja koko
eteläisen Kannaksen
lahjoitusmaatalonpoikien
kunniaksi. Hinta 35,- euroa + pk.

Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004 ”

Lähes 400 sivua,
Hinta 40,- euroa + pk.

**”Suvannon laaksoa ennen ja
nyt”**, postikortteja kotiseudun
kauneimmista maisemista. Hinta
3,- euroa + pk 8 kappaleen pkt.

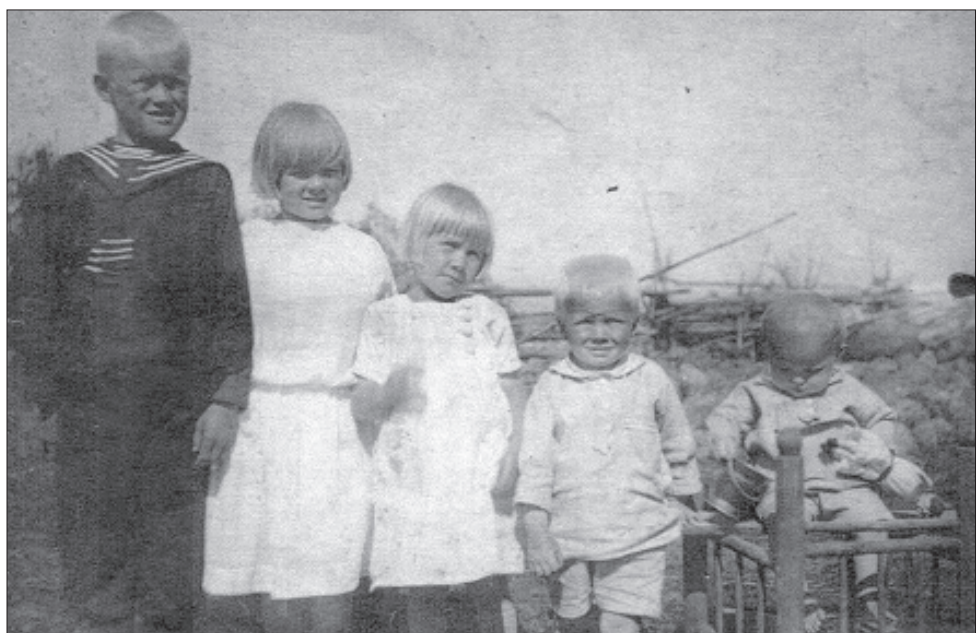
Tilaukset:

Meeri Häkkinen
p.09- 8011381,
Katajatie 8, 02360 Espoo.

Soini Hartikainen
p. 03-675 1482
Jähkyentie 66, 14700 Hauho

Suomen puolustajat

**Hekin tekivät työtä isän-
omaan eteen. Sakkolan La-
pinlahdesta Mikko Loposen
(Tahvolan) lapsikaartia van-
himmasta päästä. Heistä jo-
kainen osallistui Suomen
puolustamiseen. Vanhin
Martti (vas.) kaatui sodas-
sa, siskot Mirja ja Maire
toimivat lottina, Mauno haa-
voittui, Matti selvisi sodas-
ta haavoittumatta.**

Muistoja sepän kotoa Luprikkalasta

Aukusti ja Sylvester Koppasen sepän palveluja saatiin Sakkolan Luprikkalan kylästä. Siellä tehtiin sirppejä, viikatteita, puukkoja, rekien ja kärrien raudoitusta, hevosen kengitystä ja muuta sepäntyötä.

Seurakunta teetti pajassa kellotapuliin viirin sekä rautaportit kirkkomaalle tultaessa. Lähipitäjistäkin käytiin hakemassa Koppasen sepän palveluista pajasta.

Pajassa vanhin veljeksistä, Erik Aukusti Koppanen, oli 21 vuotta vanhempi isääni Sylvester Koppasta. Taloa asusteli kaksi perhettä yhteisessä taloudessa, varmasti ei ollut liikoja tiloja, pikemminkin ahdasta, kun ajattelee sen aikaista menoa. Töistä oli jokaiselle jaettu oma tehtävänsä. Äiti Siiri teki navetahommia ja hevosajot. Iida teki talon huushollin ja veti vesikärryillä vettä Pekkasen kaivolta. Minä istuin kärrin aisalla painona, mukana piti olla vaikka kiusaksi.

Tilalla oli tervahauta, jossa poltettiin ja tiputettiin tervaa, jota tarvittiin pajassa. Siellä oli nuorten miilunpolttajaiset, jossa tanssittiin ”Torpparin puistossa”, kunnes talonväki kynti maan nurin ja siihen loppui nuorten tanssit.

Me nuoret alle kouluikäiset taas leikkittiin kuurupiilosta navetan takana. Siellä oli maaläntti, jossa veljekset viljeli tupakkaa, se oli sen verran rehevää, ettei meitä lapsia sieltä näkynyt. Tupakkaa veljekset kuivattivat sarraimen nurkilla ja uunin pankolla, josta aina otettiin ainesta silppuriin ja hakattiin pie-neksi sätjän käärimiseen.

Talon pirtissä kävi aina pajalla olleita asiakkaita juttelemassa, oli omat ja vie-raat miehet sitten tupakalla, ja sakea harmaa savu leijaili kuin ukkospilvi puo-

”Me lapset juostiin ja kuljettiin savun alapuolella, ja aikuisten suut olivat pilven kohdalla, ja he vetivät kitkerää savua sieraimiinsa.”

lessa välissä huonetta. Me lapset juostiin ja kuljettiin savun alapuolella, ja aikuisten suut olivat pilven kohdalla, ja he vetivät kitkerää savua sieraimiinsa. Nuori polvi ei ole ottanut tässä vanhemmista oppia, siitä on polvi parantunut.

Kun talvisota alkoi 30.11.1939 jouduimme lähtemään sotaa pakoon, ja venäläiset saapuivat tilalle tekemään pajahommia. Kun me palasimme rakennukset olivat tallessa, samoin paja. Kun veljekset aloittivat työnsä pajassa, sieltä löytyi yhtä ja toista – varsinkin toista; Sakkolan hautausmaalta venäläiset sotilaat olivat ehtineet irrotella hautaristeistä kuparilaatat, joihin oli kaiverrettu vainajien nimet. Laatat olivat pajan nurkassa kasassa. Samoin venäläiset olivat tuoneet hautakiviä pajan nurkille, kivistä oli hiottu suomalaisten nimet pois ja laitettu venäläiset tähdet ja nimet tilalle.

Lähistöllä oli venäläisten vankileiri, mihin oli sijoitettu venäläisiä vankeja. Leiri oli korkealla piikkilangalla aidattu alue, missä oli vartiokoppi sisäänkäynnin vieressä. Parakit olivat pitkiä, jonne pääsi päiväsaikaan vapaasti. Vangit olivat maalaistaloissa töissä, mutta eivät kaikki, koska heitä oli parakeissa kun

siellä vierailin alle kouluikäisenä. Pitkässä parakissa oli ikkunat päädyssä, ikkunan alla pöytä ja sivuilla pukisängyt.

Meillä töissä käyneet vangit kulkivat pitkin metsän läpi, vaikka tie oli käytössä. Isän apuna pajassa oli venäläisiä vankeja töissä, samoin maataloustöissä. Samalla vangit saivat ruokaa talosta samasta pöydästä talonväen kanssa.

Miksi vangit sitten olivat maataloustöissä ja pajalla, johtui siitä, että miehet olivat rintamalla. Marsalkka Mannerheim oli antanut määräyksen sotavankien laittamisesta töihin, ja näin he myös saivat ruoan. Valtion talous ei varmaan ollut sodan jälkeen paras mahdollinen. Käskyssä kuvastui myös Mannerheimin humanisuus ja inhimillisuus sekä mollemminpuolinen hyöty.

Kesällä tuli aina käveltyä paljain jalo-in, olihan maa hiesumaata ja lämmin-tä. Pajassa kävin monet kerrat, aina jäi mieleen, kun kävelin paljain jalo-in siellä maapohjaisella lattialla. Rautalastut, nuo kierteiset rautamadot varpaan välissä pilkistäen ja jalkapohjassa eivät muutenkaan tuntuneet hyvältä, piti hiipiä varovasti kuin varkain olisi mennyt.

Mitään rakennuksia ei sitten jäänyt sodan jälkeen pystyyn, vain omenapuista, pensaita ja kukkia. Kukan taimia on tuotu muistoksi, kuten rohtosuo-payrtti valkoisine kukkineen, se myrkyllinen. Siitä tehtiin 1930-luvulla kaupalli-seen tarkoitukseen shampoota, millä pestiin arvokkaita tekstiilejä. Siitä sai myös hyvää tukanpesuainetta, kiihdyttää ihon aineenvaihduntaa. En tiedä, keitettiinkö meillä kotona siitä shampoota.

Eero Koppanen

**SAKKOLA
SÄÄTIÖ
60 VUOTTA**

Tilaa oma lehti
puh. 040 730 2622

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Kauko- Karjalan matka pääsee päättökseensä

Raila Seleniuksen matkapäiväkirjan
opastamana Kargopolista taas kotiin.
Osa V.

Torstai 13.7.2006
Kargopol – Vytegra

Aamiaisen: jauhelihapihvi, riisiä, to-
maattia ja kurkkua sekä teetä. Takaisin
hotellille uimapukujen hakuun ja sitten
lähdimme Oschevenskajakatua pitkin
Kargopolista ulos kohti luostaria ja ky-
liä matkanvarrella. Ollut aikoinaan usei-
ta kyliä, nykyisin enää kolme kylää.

Puolimäntymetsä kylä: kalaisa järvi
(mielestäni pieni lampi).

Poltezevo kylä: kivi sekä Pyhä järvi ja
lähde, kumarrusristi tumman violetti-
kukkaiset kämmekät sekä toinen vaa-
leampikukkainen kämmekkä, järvellä
näkyi joku haukka (sinisuohaukka ?) ja
vesilintu pariskunta.

Reka kylä (joki) ja kirkon rauniot

P. Yrjön kirkko 1800-luvulta. ...oli pal-
velus meneillään kun kurkistimme si-
sään.

Luostarintie – 9 km pitkä suora tie
kohti Jumalan taloa! Tarkoitus, että ih-
miset ajattelevat myös suoria ajatuksia
matkatessaan luostariin. Aikoinaan
suoran päässä näkyivät kirkon sipulit
majakkana matkaaville. Nyt kuivuudesta
pölyävä tie ja luostari aika pahasti
rauniona.

Paikallinen pyhä/pyhimys Aleksanteri
Oschevsky 14.3.1427 – 20.4.1479.

Matkusti Kirillo-Belozersky ?? luos-
tariin. Poltezevo kylän kiveen, jota kä-
vimme katsomassa, on jäänyt hänen
oikean jalkansa jälki. Hän on aikonaan
levännyt sen lähellä!

Aleksanteri Oschevsky on Kargo-
polin alueen parhaiten tunnettu paikal-
linen pyhä. Hän oli rikkaan perheen
nuorin poika Belozerskin kaupungista
ja lähti 18 vö Kirillo-Belozerskyn luos-
tariin ja 19 vuoden oleskelun jälkeen an-

toi munkkilupauksensa. Vanhemmat
pakotettiin lähtemään kylästään ja tuli-
vat Churiega-joele, lähelle Kargopolia.
Isänsä avustuksella Aleksanteri valitsi
hyvän paikan Churiega-joele ja perus-
ti siihen luostarin 1453. Aluksi oli pui-
nen luostari, joka tuhoutui tulipalossa.
Sinne rakennettiin 1701 kivistä the As-
sumption katedraali, 1707 keljat kivistä
ja 1803 kivinen P.Nikolauksen kirkko.
Vanhauskovaiset kunnioittivat häntä
myös pyhänä.

Munkki Feodosi kirjoitti hänen elä-
mänkertansa 80 vuotta pyhimyksen
kuoleman jälkeen. ”Tulimeren rannalla”
luostari – Tsudajoen varrella, vesi lähti
pois. Nyt kuivan joen varrella.

Luostarissa oli enimmillään 40 munk-
kia. Luostarilla oli merkittävä asema,
vaikka ei koskaan ollut rikas luostari.
Sama asema kuin P. Kolminaisuuden
luostarilla Moskovon alueella. Luosta-
rin kirkot toimivat aina vuoteen 1925
vaikka munkit oli ”häädetty” kylään.
Vuonna 1928 luostarin kirkot suljettiin.

Luostarissa säilytettiin perustajamun-
kin jäännöksiä, jotka kätettiin/piilotet-
tiin. Kerrallaan vain yksi salaisuuden-
pitäjä, joka vasta ennen kuolemaansa
siirtää tiedon seuraavalle. ...

Matkasimme tämän luostarin raunioi-
ta katsomaan. Nyt se oli aika rappeutu-
nut, mutta selvästi korjataan. Pihalla risti
yms ja portin vieressä asuttiin. Sähkö.
Lautoja yms. Luostarin edessä kohtaa-
mamme nuori mies oli arkkitehti, joka
inventoi luostarin kuntoa. Kyllä Venä-
jällä riittää raunioluostareita ja –kirkko-
ja korjattavaksi!

Ajoimme Reka kylän halki – erikoista
kylässä on se, että vaikka on rakennet-
tu joen rannalle, talojen päädyt on ra-
kennettu tielle päin ei joen törmälle. Osa
kävi läheisessä järvessä uimassa. Ajet-
tiin samassa valtavassa hiekkapilves-
sä takaisin Kargopoliin ja lounaalle.

Kirkkomuseoon menimme seuraavaksi
lounaan jälkeen. Kirkot oikealle
tuomiokirkkoaukiolta. Konservattori
(viehättävä rouva) kertoi kirkosta, iko-
neista ja muusta esineistöstä. Uspeni-
an nunnaluostarin kirkko, (nuorin) ra-
kennettu 1819. Toimii nykyisin museo-
tilana ja siellä oli näyttely, johon tutus-
tuimme. Ikoneita 1500 ja 1600 luvulta.
Kargopolissa ei ollut omaa ikonimaa-
lauskoulukuntaa, vaan täällä näkyy mo-

nien eri ikonimaalareiden vaikutus.

Kargopolille oli tyypillistä 2-osaiset
ikonit eli samalle laudalle oli maalattu
allekkain kaksi eri ikonia (yritetään maa-
lata kaikki rivit)

Puiset veistokset/korkokuvat
P.Nikolaus Ihmeidentekijä. Kunnioitet-
tu pyhä Kargopolissa. Toisessa kädes-
sä ikoni, toisessa kirkko, miekka – koko
Venäjän puolustaja. Yllättävää olivat
veistokset, jotka kuulemma piispa Ni-
konin aikana käskettiin poistaa kirkoi-
sta.

Kirkkoteksteilejä: helmi- ja kultakirjai-
lua. Enkeliveistokset koristeita ikonos-
taasin kehyksistä. Kaunis tuohesta teh-
ty, maalattu vihkikruunu yms esineis-
töä alueelta.

Vanhauskoiset kielsivät papin, teki-
vät ristinmerkin kahdella sormella, ”il-
man” kolmatta eli pyhää henkeä. Me-
talli-ikoneita, matkaiikoneita. Talonpoi-
kien puusta tekemiä ikoneita. Vielä 1970-
luvulla eli vanhauskoisia, ei kuulemma
enää. Kirjoittivat itse kirjojaan ja näissä
säilyi vanha kirjoitustapa. Kun Solo-
vetskin luostari suljettiin munkit ha-
jaantuivat ja perustivat skiittojaan poh-
joisille alueille.

Kumarrusristeihin erilaisia ripusteko-
ruja. Solmittiin myös esim. ikoniin, lah-
jaksi ikonille. Jos käsi kipeä niin kättä
kuvaava koru ripustettiin ikoniin, ku-
marrusristiin. Kirkossa kiellettiin, mut-
ta tapa eli edelleen.

Kerroin oppaалlemme, että vuoden-
vaihteessa 1999-2000 Vantaalla oli iso
Argangelin alueen ja taiteilija Risto Vil-
husen kokoelman metalli-ikonien näyt-
tely, jossa kävin useamman kerran. Hän
kertoi, että hänenkin oli ollut tarkoitus
tulla näyttelyyn, mutta jotain oli tullut
esteksi. Lopuksi hyvästelimme ihas-
tuttavan oppaamme, joka kertoi Tihvi-
nän J-äidin ikonin olevan hänen lempi-
ikoninsa.

Matkamme jatkuu kohti Vytegraa ja
reitinvalintamme meni uusiksi. Kaikki
paikalliset olivat sitä mieltä, että emme
pääse suoraan, vaan joudumme aja-
maan Puudosin kautta. Ja kohta kun
pääsimme liikkeelle, poliisi pysäytti...
Jussi lähti antamaan ”humanitääristä
apua”...ei ollutkaan, vaan ilmeisesti Pie-
tarissa pidettävän G 8 – kokouksen
määräämä varotoimenpide/käsky tar-
kastaa/ottaa tiedot ylös kaikista kohti

Pietaria matkaavista.

Pysähdys **Gakuga** jokikylän sillan kupeessa, lapset uivat rannalla ja poika hyppäsi sillalta veteen. Tuli kysymään minulta josko haluaisin kuvata hänet? Tietenkin. Perillä Vytegrassa klo 20 jälkeen. Majoitus Vytegra-hotelliin ja ruokailu noin 5 min kävelymatkan päässä hotellilta sijaitsevassa ravintolassa. Ruokailun jälkeen istuimme vielä hotellin ala-aulan nurkkauksessa.

Vytegra Vologdan oblastissa suuri kaupunki Vytegrajoen varrella. Vytegrassa asuu 11 000 asukasta ja Vytegran piirissä asuu 35 000. Järviä, metsäteollisuutta, puuta viedään mm. Skandinaavian maihin. Kaupunki teki aika masentavan ensivaikutelman, joka lieveni kun seuraavan päivän kävelykierroksen oppaamme kertoi mukavia tarinoita.

Perjantai 14.7.2006

Vytegra-Tihvinä

Aamiainen puuroa, jugurtti, leipää, juustoa, metwurstia, teetä/kahvia. Aamiaisen jälkeen kävelylenkki paikallisen opasrouvan johdatuksella, mukana nuori palmikkopäinen nainen pellavapuvussaan. Aloitimme pääkadulta Lenin prospektilta (joen suuntaisesti) nimeltään Lenin prospekt entinen Ylösnousemuskatu ja rannan puolella nimeltään Työläisliiton puistokatu, entinen Lehmusbulevardi.

Vytegran paikalla oli vanha kylä Pristan nimeltään. Vuonna 1773 Katariina II perusti kaupungin ja kaupunkiin piti tietenkin saada asukkaita. Siis jokainen ohimenevä saattoi kirjoittautua kaupunkilaiseksi. Samoin talonpojat vapautuivat maaorjuudesta jos kirjoittautuivat kaupunkilaisiksi. Näin tekivätkin, mutta asuivat vanhoissa taloissaan maalla. Vuonna 1774 perustettiin virasto, jonka tehtävänä oli hakea uudet kaupunkilaiset pois vanhoista taloistaan, vanhoilta asuinpaikoiltaan. Heidän talojensa uunit leimattiin, joten niitä ei voinut lämmittää. Kaupungissa aitat rakennettiin joen rannalle. Kadut suorina, ruutu-
asemakaava ja talot puutaloja.

Kauppia M? talo – hän oli yksi kolmesta pormestarista. Hänen talossaan oli sali, missä järjestettiin tansiaisia. Puolikivisiä taloja: ensimmäinen kerros kivistä ja toinen puusta. Kivitalot oli-

vat kosteita. Alueella sataa 700 – 800 mm vuodessa ja kosteus on ongelma. Nykyisin rakennetaan puutaloja. Kaupungissa järjestetään kolmet markkinat vuodessa kirkkojuhlien aikaan. Asuintaloja joen oikealla rannalla ja virastoja vasemmalla.

Ylösnousemuksen tuomiokirkko Punaisella mäellä. Punainen mäki oli pakanallisena aikana tyttöjen juhlintapaikka. Solmivat seppeleitä ja heittivät niitä veteen ja mihin suuntaan se ui, sieltä löytyi oma onkija! Poikia ei päästetty juhliin, olivat piilossa puskien takana.

Isakki Dalmatski tsatsouna rakennettu Pietari I muistoksi. Puuleikkauskoristeltu, joka ei ole ominaista tälle alueelle. Täällä talot koristeltiin maalamalla. Pietari I halusi rakentaa kanavan, vierailulla takkinsa hävisi. Talonpojat kutsuttiin paikalle: Kuka on takin piilottaja? Talonpoika astui esiin ja sanoi, että he vain halusivat mitata takin! Takki jäi talonpojille ja ompelivat siitä hattuja, joita annettiin aina älykkäille ja viisaille ihmisille. Niitä ei ole enää jäljellä. Tsaarin telttapaikalle pystytettiin ensin risti ja myöhemmin rakennettiin tsatsouna, joka on siirretty tänne.

Kivinen nojatuoli: ”hammaslääkärin” tuoli Äänisen rannalta. Paikalliset ihmiset pitivät sitä pyhänä kivenä. P. Pietari ja P. Paavali ovat ylittäneet Äänisen tällä kivellä - paikalle rakennettiin tsatsouna. Rantaa pidetään pyhänä, jonne sairaat tulivat parantuakseen. Neuvosto-aikana tsatsouna tuhoitiin.

Rajakivi: luostarin ja talonpoikien maiden välillä. Talonpojat siirsivät aina vähän kerrallaan lähemmäksi luostari kasvattaakseen omia maitaan. Luostari käski laittaa takaisin. Pokrovan luostari?

Mustarautainen tykki: Pietarin Aunuksen tehtaan valmistama tykki 1700-luvun alkupuolelta. Nostettu ylös Nevan pohjasta.

Tuomiokirkko vihittiin käyttöön 30.12.1873, kaupungin syntymäpäivänä. Paikalliset rakensivat lahjana kansalta kaupungille. Venäläis-bysanttilaista tyyliä. Suljettu 1918 ja toimii nyt museona. Osa annettu takaisin kirkolle ja siinä osassa pidetään palveluksia. Vytegrajoen luonnollinen uoma virtaa molempiin suuntiin, sulku ja sähkövoimalaitos. Toisella puolella on tekokanava.

Marinskaja – vesitie Volgalta Pietariin. Nykyisin **Volgan Baltian kanava**. Marinski nimi tuli Pietari I puolison Maria Fjodorovan mukaan. Korkeuseroa 80 m, puisia sulkuja 39 kpl. Pietari I suunnitteli itse. Uudistettiin 1964 ja parhaillaan restauroidaan. Vesitiet elättävät kaupunkimme, alueemme. Lähin rautatie on 190 km päässä, olemme vesitien ja maanteiden varassa. Vytegran alueella on vieläkin suljettuja toisen maailmansodan aikana miinoitettuja soita. Muualta miinat on raivattu pois.

Jokipuistossa Leninin patsas paikalla oli aikoinaan Nikolai I. Stretenskajakirkon jäännökset kadun toisella puolella. Kirkko tuhoitiin 1937 ja se toimii nykyisin Seurahuoneena.

Kaupungin neuvoston talo, edessä Leninin rintapysti. Vieressä, sivulla on kaupungin paras ruokakauppa, lähistöllä Fortuna-kahvila (hyvä), lehtikioski, kaupat, tori yms. Kävelykierroksemme loppui ja lähdimme torin laidassa olevalle kirjakaupalle. Ostin sieltä kaupungin kartan ja Anneli katseli värillisiä, mutta oli vain lasten värejä.

Lähtö hotellilta Pietarin valtatieltä kanavan yli ja sulku jäi vasemmalle puolen. Bussi tankattiin Lukoilin asemalla heti kanavan jälkeen. Matkaan... ja taas poliisi pysäytti eli ”G8-pysähdys” ja matka jatkui.

Ajoimme vanhaa vepsäläisten omistamaa maata. Veps, ves-kansa, koko kansa. Ihmiset asuivat jokien ja järvien rannoilla. Heille oli ominaista punainen väri vaatetuksessa. Naisten vaatteisiin ommeltiin pieniä kelloja. Nainen kuuluu ennen kuin näkyy! Heillä oli susien kultti. Alueella on kumpuhautoja l. kurganeja. Kuuluisin vepsäläinen on Aleksanteri Syväriläinen.

Satoi, tie oli huonoa hiekkatietä ja isoja lätäköitä, jonka syvyyttä ei arvanut. Pysähdyimme kansankuppilassa/stalonsassa syömässä. Sveta kävi ensin kysymässä onko heillä riittävästi ruokaa ja sisään. Valintamme oli keitto, leipä ja olut. Keitto koostui kokonaisista ohraryyneistä, perunasta, porkkana-raastetta, laskinpala, smetanaa ja tuoretta sipulia. Hyvä suolainen pala.

Matka jatkui Ostan ohitse – itäisin paikka, jossa suomalaiset olivat v. 1944 ja josta sitten lähdettiin, kun venäläisten hyökkäys alkoi Lotinapellosta ju-

hannuksena 1944. Pidimme kahvitaun järven rannalla siellä jossakin.

Seuraava pysähdyspaikkamme oli Syvärin voimalaitoksen kohdalla. Ulos bussista kuvaamaan ja mummeli kertoi keskitysleirissä olostaan. Toisella puolella tietä oli saksalaisten rakentamia asuintaloja. Matka jatkui ja näimme Lotinapellon sillan Syvärin yli. Matkalla satoi – hautova ilma. Lopulta saavuimme illalla Tihvinään. Hotelli Tihvinä, vartijat ovella ja huoneet 5. kerroksessa. Perjantai-ilta ja kaupungilla oli väkeä, varsinkin nuorta liikkeellä.

Illallinen ravintolassa: salaatti, kieviläinen kana ja ranskalaiset peruna, mineraalivesi ja jälkiruuksi jäätelöä sekä kompottihedelmiä. Kävelimme vielä läheiseen kauppaan ja takaisin. Istuimme kerroksemme syvennyksessä ja ikkunoista läpiveto huoneiden kautta!

Lauantai 15.7.2006

Tihvinä – Vpl, Pyhäjärvi

Aamiainen hotellissa ja bussilla seuraavaksi Uспенian luostarille, jossa opastuksen hoiti portilta palkaamamme rouva. Kiersimme luostaria ja hän kertoi sen historiaa. Juuri kun lähestyimme määränpäättämme: Tihvinän Ihmeitätekevää Jumalanäiti –ikonin. Äkkiä alkoi tapahtua ja kukaan ei päässyt kirkkoon sisään ikonin katsomaan, sillä oli tapahtunut hälytys. Panssarilasista ikonikaappia tutkittiin ja samalla opasrouva puhui meille kattofreskoista yms. Lopulta pääsimme sisään jonossa ja muutama jo ikonin eteen, mutta taas kauemaksi ja taas korjattiin ikonikaappia. Lopulta taas pääsimme jonona eteenpäin. Ikoni oli riisassa ja sen yli oli ripustettu ketjussa piispankuva-medaljonki.

Tihvinä

Asukkaita 80 000. Matkaa Staraja Ladogaan 120 km. Tihvinän ystävyyskunta on Imatra. Tihvinä ja Tver – tunte mattomampi Karjala. Leningradin oblastin Tihvinän piiri. Koulukaupunki mm. lääketieteellinen opisto, Kirovskin tehdas haaraosasto, Ikean tehdas, metsäteollisuutta, urheilukouluja. 9.7. on kaupungin juhlapäivä, konsertteja yms.

Näkymä hotellin edustalla toi jotenkin mieleen Pihkovan – samaa ankeaa neuvostoarkkitehtuuria!

Kaupungissa sijaitsevat kuoloneen nukkumisen munkkiluostari (Uспенia/Uspensky/The Monastery of Assumption) 1600-luvulta ja Vvedenskyn nunnaluostari, jonka Iivana Julma perusti 1560. Hänen 4. vaimonsa oli ensimmäinen johtajatar. ”Vankilaluostari” naisille.

Uспенia luostari

Luostari mainitaan ens. kerran 1383 Jumaläidin ikonin yhteydessä. 1510 suurruhtinas Vasilin (Pietari I isä) käskystä rakennettiin kivinen tuomiokirkko. Novgorodilainen mestari – novgorodilaista tyyliä. 1547 Iivana Julma kävi luostarissa. (Kaksipäisen kotkan mallina oli bysanttilainen vaakuna). Kuuluisa luostari. 1560 rakennettiin iso luostari pienen paikalle. Uusi kaupunki ulkopuolelle. Kaupungissa oli 1564 60 pihaa ja 560 asukasta. V. 1583 oli 145 pihaa; kauppiaita ja muita ammatinharjoittajia. 1613 sota ruotsalaisten kanssa ja ruotsalaisten miehitys mm. Novgorod ja karjalaisia pakeni Ruotsin vallan alaisuudesta Tveriin. Heitä on nykyisin jäljellä noin 6000. Ruotsalaiset polttivat kaupungin kokonaan ennen lähtöään. 1620 rakentaminen alkoi uudestaan ja 1678 tehtiin ensimmäinen asemakaava. 1770 uusi kaupunki oli rakennettu ja 1773 Katariina II antoi kaupunkioikeudet.

Tihvinän Ihmeitätekevää

Jumaläidin ikoni

Pidetään yhtenä Venäjän neljästä tärkeimmästä Jumaläidin pyhäinkuvasta. Kazanin J-äiti varastettiin 1904, Paavi Johannes Paavali II palautti v. 2004 sen Venäjälle (onko aito vai kopio?). Ikoni oli kulkeutunut Puolan, Ruotsin ja Ranskan armeijoiden kautta länteen. Yhdysvaltalainen taidekeräilijä lahjoitti sen noin 10 vuotta aiemmin Vatikaanille ja hyvän tahdon symbolisena eleenä paavi lahjoitti sen takaisin. Smolenskin J-äiti katosi toisessa maailmansodassa, eikä ole löytynyt ainakaan vielä. Moskovan suojelusikoni Vladimirin J-äiti on nykyään Tretjakovin galleriasa.

Tihvinän J-äidin ikonin arvostuksesta kertoo kopioiden määrä: Venäjällä tuhansia, Kuopiossa Suomen ortodoksisessa kirkkomuseossa on 12 vanhaa

tihvinäläisen Jumalanäidin kopiota.

Ikoni edustaa bysanttilaista hodigetriaa eli ”tiennäyttäjää”, jossa Neitsyt Marian oikea käsi osoittaa vasemmalla käsivarrella istuvaa Jeesus-lasta.

Hellyyden j-äiti tyypissä Jeesus lapsi ja Maria katsovat toisiaan, joissain poski poskea vasten. Tihvinän J-äiti: Jeesuksen oikean jalan jalkapohja osoittaa katsojaan. Jeesuksella on kirjakkäärö kädessä ja toisella siunaa. Riisa on (1718) hopeaa ja osittain kultaa. Maria Fjodorova, Paavali I vaimo lahjoitti jalokiven siihen. Bysanttilainen ikoni, selkeä piirustus, viininpunainen mafori, jossa 3 tähteä(neitsyt ennen synnytystä, synnytyksessä ja sen jälkeen). Toisintoja on ollut mm. Konevitsassa, Viipurissa.

Ajoitus 1400- ja 1500-lukujen vaihteeseen. Moni uskoo sen olevan Venäjälle lentänyt Bysantin/Konstantinopolin Theotokos Hodegetria-ikoni, jota pidettiin apostoli Luukkaan työnä. Kirkollisen perimätiedon mukaan ikoni tuli ilmassa lentäen pohjoiseen (myöhemmän lisäyksen mukaan näyttäytyi Valamonkin yllä/ ilmestyi Laatokan kalastajille) vuonna 1383. se jatkoi kuitenkin Tihvinään ja jäi sinne, mutta odotti ilmassa kunnes oli rakennettu sopiva kappeli.

Ikonin saapumisesta Tihvinään alkoi sen ihmetekojen sarja. Jumaläidin kuva vapautti tihvinäläiset Jaakko de la Gardien (Laiska Jaakko) sotajoukkojen piirityksestä 1613, ja sen sanotaan parantaneen sairauksia ja pelastaneen taisteluista, tulipaloista ja merihädästä. Iivana Julma ja useimmat Romanov-tsaarit kävivät rukoilemassa tämän Jumalanäidin ikonin edessä paitsi Nikolai II. Kopio Tihvinän Jumalanäidistä oli Venäläisen delegaation mukana Stolbovan rauhan allekirjoitustilaisuudessa ruotsalaisten kanssa v. 1617.

Ihmeitä on rekisteröity 1700-luvulle tultaessa yli 60. Ikonin uusimpana ihmeenä voidaan pitää sen pelastumista tuholta neuvostoaikana ja sodassa ja huikeaa matkaa Amerikan kautta takaisin Venäjälle.

Joulukuussa 1941 saksalaiset veivät ikonin sotasaaliina luostarista Pihkovaan, jossa oli saksalaisten sotasaalisvarasto. Käytettiin jonkin verran Pihkovassa palveluksissa. Sieltä vetäyty-

misvaiheessa 1944 se siirrettiin Riikaan, jonka ortodoksipiispa Ioann (Garklavs) sai ikonin valvontaansa. Se oli Riian katedraalissa. Kun saksalaiset joutuivat lähtemään Riistakin, piispa ”pelasti” ikonin saksalaisten veneestä ja joutuessaan itse lähtemään otti sen mukaansa emigraatioon. Neljä vuotta ikoni kiersi piispan ja tämän ottopojan Sergein mukana pakolaisleirejä. Sergei kantoi ikonia merimiesarkussa pakolaisleiriltä toiselle. Puolassa, Tsekkoslovakiassa ja Saksassa, jossa pääsivät amerikkalaiselle vyöhykkeelle ja sieltä pääsivät vuonna 1949 Yhdysvaltoihin Bostoniin ja ilmeisesti vasta tuolloin kertoivat joillekin, että heillä on mukanaan alkuperäinen ihmeitekevä Tihvinän J-ä ikoni. Chicagossa arkkipiispana toiminut Ioann (John) käytti ikonia jumalanpalveluksissa ja otti sen mukaansa matkoille. Johnin kuoltua ikoni siirtyi nykyisen rovastin Sergei Garklavs'n haltuun.

Ikonin ”löysi” professori Aune Jääskinen, joka tutki väitöskirjaansa varten Konevitsan J-ä ikonia ja matkoillaan yritti jäljittää Tihvinän J-ä ikonia. Väitöskirjansa julkaisemisen aikoihin 1971 hän tiesi jo varmasti, ikonin olevan Chicagossa, mutta dokumentoitua tietoa ei hänellä ollut. Sitä ei mainittu väitöskirjassa, mutta väitöstilaisuuden alussa pitämässään luennossa hän ilmoitti Tihvinän J-ä ikonin tiettävästi olevan siellä. Vuonna 1973 hän tapasi arkkipiispa Johnin ja sai tutkia ikonia ilman sitä peittävää kullattua, jalokivin koristeltua hopeista riisaa. ”Se oli ehdottomasti elämäni huippuhetkiä. Ikoni on kosketavan ihana. Se on jollain tavalla salaisesti surumielinen. Tunnetila ei ole niin suora kuin läntisissä madonnankuvissa, vaan se on peiteltyä, mystistä suuria”. Vuonna 1974 Prof. Jääskinen sai Leningradissa käsiinsä ikonin entistämismisraportin ja vuonna 1976 ilmestyi hänen tutkimuksensa ikonista englanniksi.

Tihvinän luostari aloitti jälleen toimintansa 1995, mutta vasta 2002 Garklavs vakuuttui olosuhteiden sallivan ikonin palautuksen. Ikonilla on koti-ikävä, hän sanoi. Kevään 2004 ajan ikoni kiersi jäähyväismatkalla Amerikan ortodoksikirkkoja. Kesäkuussa se lennätettiin Riikaan, josta se on jatkanut Mosko-

van ja Pietarin kautta Tihvinään. Ikoni palasi 63 maailmalla vietetyn evakko-vuoden jälkeen takaisin alkuperäiseen tehtävänsä rukousten välikappaleeksi ei Venäläisen museon kokoelmiin! Ioann ja Sergei Garklavs pelastivat ikonin kirkolle.

Seuraavaksi ajoimme joen toiselle puolelle ja todella huonoa kapeaa tietä säveltäjä **Nikolai Andrejevits Rimsky-Korsakovin** (1844-1908) kotimuseolle. Hän on syntynyt Tihvinässä. Kansallisromantikko, teoksia mm. Kultainen Kukko ooppera, Sadko musiikillinen kuvaelma, Tsaari Saltanin tarina (Puskinin satu pohjana): Kimalaisen lento, Sheherazade orkesterisarja, Espanjalainen kapriisi, Italialainen kapriisi, Venäläinen pääsiäinen, orkesterimusiikkia.

Lähtiessämme Tihvinästä taas sataa tihutti hieman, mutta jo iltapäivällä aurinko alkoi paistaa. Suuntana oli Staraja Ladoga, missä pysähdyimme kahville. Edelleen hellettä. Osa käveli linnoituksessa osa kylällä mm. magasiinisä.

Staraja Ladoga I. Vanha Laatokka

Ikivanha risteyspaikka, Venäjän vanhin kaupunki 1250 vuotta vanha! (Venäjän) Karjalan entinen pääkaupunki eli kauppapaikka Olhavajoen rannalla. Perustettu 700-luvun puolivälissä ja 800-luvulla viikinkien tärkein itäinen kauppakeskus aina 800-luvun loppuun asti, jolloin Novgorod ja Kiova nousivat kukoistukseen ja viikingit polttivat kaupungin perääntyessään sieltä.

Yli 200 vuoden ajan viikingit (varjagit) purjehtivat Itämereltä jokireittejä pitkin Venäjän sydämeen ja kulkivat sieltä Dnjeprin ja Volgaa myöten Konstantinopoliin ja islamilaiseen maailmaan. Olhavajoen suulle nousi tukikohdaksi Aldeigjuborg (Staraja Ladoga) ja myöhemmin syntyi ylemmäksi Novgorod (Ilmajärven rannalla), josta kehittyi Koillis-Euroopan mahtavin kauppavalta. Kuljettiin myös pohjoiseen aina Valkeiselle merelle saakka. Kaivaukset osoittavat että jo 780-luvulla valmistettiin lasihelmiä ja kivihielmiä vaihtotavaraksi arvokkaisiin turkiksiin.

Staraja Ladogassa (suom. Laatokanlinna) asui monia kansallisuksia. skandinaaveja, slaaveja ja suomalaisia (mm.

karjalaisia, ahvenanmaalaisia ja varsinais-suomalaisia). Ladogalaiset kutsuivat Rurikin Skandinaaviasta kuninkaakseen. Suku hallitsi Venäjää 9 vuosisadalta aina 16 vuosisadalle – tosin Rurik melko nopeasti muutti Novgorodiin.

Laatokanlinnasta lähdettyä pysähdettiin kurgaaneille kuvaamaan ja sen jälkeen kohti Pietaria. Ohitimme tien varrella olleen ”Elämäntien” muistomerkkin, valkoinen (kivinen?) kuorma-auto jalustalla ja ajoimme elämäntien pano-ramamuseolle. Kallis ja emme menneet sisälle, jotkut ostivat pieniä kuorma-autoja ja toiset tarkastelivat edessä aukiolla olevia panssarivaunuja.

Matka jatkui Pähkinälinnan ohitse Nevan ylitse ja suuntana Morozova. Tarkoituksenamme kiertää Pietari ja G 8 kokous niin kaukaa kuin mahdollista. Ajoimme siis Laatokan länsipuolta ylös luoteeseen Lempaala, Rautu jne kohti Pyhäjärveä ja viimeistä majoituspaikkaamme.

Eino Leino 27.8.1911

*”Karjalan kannas on vaikea paikka,
Karjalan Kannas on kunniapaikka
taistella Euroopan silmien alla,
vastata sortohon vapautumalla,
kilpenä torjua, kalpana estää
Uusikirkko seisoo, Kivennapa kestää,
Metsäpirtti auttaa, Rautu on rautaa,
vielä ei kaiveta Karjalan hautaa.
Karjalan Kannas on teidän,
Karjalan Kannas on meidän.”*

Teuvo kertoili ”mölistelijään” paikkoja ja taisteluita. Ajoimme Kiviniemen siltaa Vuoksen pohjoispuolelle. Näimme Putinin ”tien” ja kohta vasemmalla oli Kiimajärvi, jonka rannalla Putinin maja sijaitsee.

Perillä Musakalla tuntui jo kuin olisimme olleet kotona. Pihalla oli kaksi suomalaisessa rekisterissä olevaa autoa, nurmikko oli siististi leikattu ja Juha Musakka lapsensa rintarepussa puhui suomea suomalaisittain. Majoituimme hirsiseen päärakennukseen ja sen jälkeen aterialle: keitto, paistettu kala ja perunat, mehu, tee/kahvi sekä kakunpala. Naisilla oli erillisessä rakennuksessa oleva sauna ja miehillä päärakennuksen alakerrassa oleva sauna. Saunomista ja uintia Pyhäjärven rannalla. Istuimme saunalla ja terassilla vielä hetken.

Vpl, Pyhäjärvi (Viipurin lääni)

Kunta Laatokan rannalla mm. Konevitsan luostarisaari (konevitsa = hevosen kivi) kuului Pyhäjärven kuntaan. Lukuisia järviä: Pyhäjärvi, Kiimajärvi, Yläjärvi, jotka laskevat Vuokseen vain pieni Rahkajärvi laskee Laatokkaan.

Oli ennen sotaa 4 sahaa. puunjalostustehdas sekä maidonmyyntiosuuskunta. Kalastus oli tärkeä elinkeino. Kansakouluja oli 15 ja veistokoulu. Säästöpankki per. 1902, 6 osuuskassaa, kunnanlääkäri, apteekki, kulkutautisairaala ja pieni sairastupa.

Pyhäjärvi kuului alkujaan Sakkolan kreikkalaiskatolilaiseen seurakuntaan, tuli 1600-luvun alussa luterilaiseksi, oli vv. 1710-35 Käkisalmen yhteydessä ja itsenäistyi lopullisesti 1735.

Talvisodassa palannut (suomalaiset polttivat 15.3.1940) kirkko oli v.1764 Lorenz Stofferin piirtämä ja se oli korjattu 1902 J Stenbäckin toimesta. Alttaritaulu ”Tulkaa minun tyköni” Aleksandra Sältinin maalaama, on säilynyt. Ristiinan kirkossa?

Ristiinan ensimmäinen pieni puukirkko on rakennettu 1649. Suurempi kirkko rakennettiin 1774 ja se on korjattu nykyiseen asuunsa mm. ikkunat suurennettu 1843-44.

Pyhäjärvellä sijaitsi Taubilan (Touvilan) kartano on yksi kuuluisimmista lahjoitusmaahoveista; päärakennus tuhoutui sodassa. Freedericksz – suvun omistuksessa, sijaitsee 2,5 km asemalta. Vuonna 1918 kauppaneuvos Karl Fazer osti sen.

Pyhäjärven naapuripitäjät ovat Sakola, (Vuoksela), Räisälä ja Käkisalmen mlk.

Sunnuntai 16.7.2006 Vpl, Pyhäjärvi– Helsinki

Aamulla kuhankeittäjä liverteli ja herätti meidät, joilla ikkuna oli auki. Kaikeksen helteen jälkeen aamu tuntui raikkaan viileältä. Mittarissa oli 13 astetta. Pilvipoutainen ilma. Tavarat kokoon ja aamiaiselle: puuroa, juustoa ja leipää sekä teetä/kahvia.

Matkalla pysähdyimme Taubilan kartanon kohdalla. Päärakennuksen raunioita ei enää löytynyt. Löytyi vain komia kuusialia ja omenapuutarha, joka kasvoi jättikoiranputkea. Ökytalo oli

rakennettu rantaan. Tien varrella oli uusi ortodoksikirkko.

Pysähdyimme Kiviniemen sillan kohdalla kuvaamaan koskea sekä Merja kävi ostamassa savustettuja siikoja yms lounaaksemme. Matka jatkui vanhaa Sortavala - Viipuri tietä kohti Viipuria. Tie kulki mäntykankaalla. Muolaan motellissa pysähdyimme kahvilla. Tien vieressä ei ole mitään kylttiä ainoastaan maalattu kiviröykkiö. Heti ”automarketti” paikalla. Lähellä sijaitsi Kuusaan hovi; lahjoitusmaahovi, jonka alueella asui maaorjia. Aleksandra Mihailovna Kollontai (1872-1952) vietti lapsuutensa täällä. Neuvostoaikana se toimi lasten ja nuorten leirikylänä. Huonossa kunnossa ja paloi kivijalkaan asti 28.5.2006.

Matka jatkui ja tie seuraa mm. Mannerheimlinjaa ja metsässä oli tasaisin välein kellareita, jotka Jussi tiesi Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välisen kuumen linjan huoltopisteiksi.

Pysähdyimme Ilveksen kylän bunkkereiden kohdalla olevalle parkkipaikalle, jossa nautimme savustettua siikaa, leipää, tomaattia sekä tuoresuolattua kurkkua. Parkkipaikan luona oli Moskovan olympialaisiin 1980 tehty aurinkokello, jossa ovat horoskooppimerkit pylväiden päässä. Tämä oli yksi virallisista, luvallisista pysähtymispaikoista neuvostoaikana.

Tuoresuolattu kurkku: suolaveteen vain mustaviinimarjan lehtiä, ei muita mausteita. Kokonaiset kurkut liemessä muutaman päivän ja sitten nautitaan.

Matkamme jatkui edelleen isoa kesätopäällystetietä kohti Viipuria. Viipurissa Merja kiitti Svetaa ja luovutti ”stipendimme” väitöskirjaan ja Sveta kiitti meitä urheasta seikkailusta. Hän lähti junalla Petroskoihin eli Jussi lähti vieämään häntä asemalle. Me muut suuntasimme kävellen torille. Ostimme peltavaa, koreja yms. ja seuraava kohteemme oli taidemuseon mäki, missä joimme kahvit. Ennen lähtöämme Merja antoi Jussille torilta ostamamme villaisen mahanlämmittäjän sekä sukat ja Jussi antoi Merjalle pienen elämäntie-auton ja minä annoin torilta ostamamme peltavaisen saunapyyhkeen sekä laudeliinan.

Viipurista kurkistimme vielä Vesiportinkadun näkymää ja linnaa. Kohti ra-

jaa. Matkalla tuntui savunhajua ja avoimella paikalla näkyi kerrankin kolmen eri metsäpalon savut!

Seuraavaksi pysähdyimme Viipurin Veikkojen kaupalle. Rajatarkastus sujui Venäjän puolella jouhevasti. Rekkajono oli pitkä ja tulijoita/palaajia oli enemmän kuin Suomeen menijöitä. Tax free kaupassa vielä loput hankinnat ja Suomen tulliin. Sekin sujui nopeasti ja leppoisin mukava imatralainen rajavartija hauskutti meitä bussissa tarkastaessaan passimme. Matka jatkui Aimoanokseen, missä ruokailimme. Ilma oli aurinkoinen ja helteinen. Haminan ja Kotkan ohitse kohti Helsinkiä ajaessamme nautin ikkunan takana vilistävästä hoidetuista viljapelloista. Koko matkalla Venäjällä huomasin vain kaksi viljapeltoa, ison peruna-kaalipellon lisäksi. Kaikki muut pellot kasvoivat heinää, joista suurin osa oli hoitamattomia. Heinää ei edes niitetty! Vain muutamalta pellolta kerättiin heinää. Matkan varrella, siellä jossakin, oli myös yksi iso nautakarja laitumella. Ei vaan rakennukset vaan myös pellot rapistuvat. Varsinkin lähellä Staraja Ladogaa ja Pietaria on valtavia jättikarhunputki esiintymiä hylätyillä pelloilla ja pihoilla sekä tienvierillä.

Ajoimme Itäkeskuksen kautta rautatienreille, jossa olimme noin 20 maissa ja josta tiemme erosivat. Olimme matkanneet noin 3020 km!

Raila Selenius

Matkalla mukana olivat:
Kipparina Jussi Ronkanen ja luotsina Merja Ilola – jumalainen johtajattaremme sekä tulkkina Sveta.

Ja me muut:
Jokinen Tapio
Kolari Anneli
Kuparinen Teuvo
Laine Elina
Mäkilä Tarja
Maijala Tarja
Pikkumäki Seppo
Salminen Asko
Salminen Marja
Sievänen Marja
Solatie Sirpa
Selenius Raila
Talvio Pirkko

16.3.2007 täytti Vilppulan vanhainkodissa 99 vuotta Lempi Siviä Löytänä o. s. Karonen. Hän on syntynyt Vuokselan Kuninkaanristin kylässä Filemon ja Hedvig Karosen tyttärenä. Sisaruksia oli neljä ja Lempi oli toiseksi vanhin.

Evakkotie kulki 1939 Vilppulaan, missä hän tapasi jo silloin edesmenneen miehensä Johanneksen, kun joutui kotaloon evakoksi. Vilppulasta matka jat-

kui takaisin Karjalaan ja sieltä jatkosodan jälkeen karjankuljettajana Hattulaan. Vasta 1950-luvulla Lempi avioitui Johannes Löytänen kanssa ja muutti Vilppulaan. Siellä hän omistaa nykyisen Löytänen tilan. Voimien vähetessä hän muutti palvelutaloon ja sieltä vanhainkotiin.

Lempi alkaa olla jo iältään Vuokselan vanhimpia elossa olevia asukkaita. Joka vuosi 90 vuoden jälkeen olemme tehneet onnittelukäynnin Vilppulaan ja pitäneet pienimuotoisen kahvitilaisuuden merkkipäivän kunniaksi. Mukana on ollut 86-vuotias Helmi-sisar ja Hilda sisaren perillisiä.

Martta Repo

Kuvassa ovat 16.3.2007 sāngyssä päivänsankari Lempi ja vieressä vasemmalla Helmi Näveri. Takana vasemmalta lukien Tuomo, Heikki, Esko ja Pentti Vepsä sekä Martta Repo.

80 vuotta täytti 23.5.2007 Tauno Hynä Lempäälästä. Hän on kotoisin Sakkolan Haparaisten Korvenkolkalta. Syntymäpäiviä vietettiin lähipiirissä Lempäälässä.

Antti ja Anneli onnittelevat.

Uusin metsäpirttiläislääkäri

Kaisa Eveliina Pyymäki Jalasjärveltä sai lääketieteen lisensiaatin todistuksen 20.4.07 Tampereen yliopistolta. Kaisan juuret ovat Metsäpirtin Tapparissa ja Paukunmäellä. Hänen äitinsä isä on Mauno Hämäläinen, Manulan Toivon ja Korkan (o.s.) Maikin poika. Kaisa on käynyt tutustumassa esivanhempiansa asuinsijoihin jo useasti. -mh-

Hääpäiviä

Arvo Aleksi ja Raili Kyllikki Meskanen, o.s. Kulmala, viettivät jo 50. yhteiseen hääpäivänsä 27. huhtikuuta. Arvon koti oli Sakkolan Vilakkalassa.

KUOLLEITA

Kerttu Hoikkasen 7.7.1919 – 26.2.2007 muistolle.

Äitimme Kerttu Kyllikki Hoikkasen, o.s. Kinnari, syntyi Sakkolan pitäjän Valkjärven kylässä kuusilapsiseen perheeseen kolmanneksi vanhimpana. Perheellä oli Ahola-niminen

maatila, jota he viljelivät. Isä Juho toimi myös piirityönjohtajana A. Ahlströmillä. Äiti Maria hoiti kotia ja lapsia.

Sodan myötä perhe joutui evakkoon Äänekoskelle. Tuolloin äiti löysi tulevan puolisonsa Väinön, ja niin hän jäi evakkotaloon emännäksi. Avioliittoon heidät vihittiin 1945, perheeseen syntyi tyttö ja poika.

Äidin vanhemmat ja sisaruksista Eino, Ilmi, Aimo ja Sirkka muuttivat Punkalaitumelle. Impi avioitui aiemmin Jyväskylään.

Isämme kuoltua jo vuonna 1965 vastuu sukutilan hoidosta siirtyi äitimme hartioille. Iän karttuessa Esa otti yhä enemmän tilan asioita huolekseen ja jatkaa tilan isäntänä nykyäänkin.

1980-luvun alussa Kerttu-äitimme kävi tekemässä meille molemmille lapsilleen kaappikellot ja 36-kieliset kanteleet.

Äiti oli iloinen, seurallinen ja hyvän tahtoinen ihminen. Kaksitoista vuotta sitten hän sairastui hitaasti etenevään dementiaan. Viimeiset kaksi vuotta hän

joutui olemaan vuoteen omana.

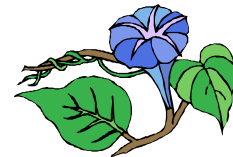
Äiti nukkui pois sisarusparvestaan viimeisenä. Saatoimme äidin haudan lepoon isämme viereen Äänekosken kirkkomaalle 10.3.2007.

Muistoissa soi hänen meille lapsena laulamansa ”Mun kanteleeni kauniimin...” ja ”Oi muistatko vielä sen virren...”.

Kiitos Äiti ja hyvää taivasmatkaa! Jällelennäkemisen toivossa

lapsesi Anneli ja Esa perheineen

Julkaisemme jokaisessa Suvannon Seudussa tietoa perhetapahtumista. Lähetä tiedot ja valokuva toimitukseen. Kysythän asianosaisilta luvan tietojen julkaisemiseen.

Rakas isä, pappa ja isopappa

**Väinö Johannes
KOPONEN**

s. 03.03.1921 Sakkola
k. 10.05.2007 Rauma

Kaivaten

Asko ja Oili

Pekka ja Pirjo

Jussi ja Raija

Vilho ja Sirpa

Matti ja Teija

Kaisa ja Markku

Heikki ja Vuokko

Lastenlapset

Lastenlastenlapset

Sisar ja lapset perheineen

Veli vainajan lapset perheineen

muut sukulaiset ja ystävät

Vei kotiin Herra jo uupuneen,
elon pitkän kulkea antoi,
otti syliinsä vanhan ja väsyneen,
hänet rauhan rantahan kantoi.

Rakkaamme on siunattu haudan lepoon Raumalla Monnan kappelissa 26.5.2007. Lämmin kiitos osanotosta.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin muitakin teoksia!

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

**Anneli Kuisma hoitaa
postitettavat kirjatilaukset,
puh. 03- 3748 410**

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

Muista myös muut
Sakkola-tuotteet.

SAKKOLAN KIRKONKYLÄN KIRJAN

aineiston kerääminen on käynnistynyt
Kutsumme Sakkolan Kirkonkylän koulupiiriläisiä

**käsittäen Kirkonkylän, Karholan,
Luprikkalan ja Sipilänmäen**

”kirjantekotalkoisiin”, kirjoittamaan ja keräämään
kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. kyläkirjaa varten.
Alla mainitut yhteyshenkilöt antavat tarvittaessa lisätietoja.

Antti Hynnä
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto
Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341, leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koiranen
Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koiranen@uta.fi

Matti Naskali
Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902, matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Sakkola-Säätiön pyynnöstä
kerätääntietoja suunnitteilla
olevaa kirjaa varten kylistä

HAITERMAA, LUPRA ja PANNUSAARI

Kaikki tiedot, muistelut,
valokuvat yms. materiaali
on tervetullutta!

Laita mukaan
lähettäjän yhteystiedot ja
mahdollisimman tarkat tiedot
kuvien henkilöistä ym.
Lisätietoja antavat
yhteyshenkilöt

Eino Naskali,
Ollilantie 2,
37500 Lempäälä
puh. 03-3750 574

Anneli Kuisma,
Kuismantie 4,
37550 Lempäälä
puh. 03-3748 410

HAPARAISTEN, KELJAN JA PURPUAN KYLÄN KYLÄKIRJAA KOOTAAN PARHAILLAAN!

Allekirjoittaneille yhdyshenkilöille toivotaan materiaalia,
esimerkiksi lyhyitä kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms.

Kysy meiltä asiasta myös tarvittaessa lisätietoja!

Aila Alanen, Ollilantie 16, 37500 Lempäälä,
puh. 03- 3752 852, 040-707 6164, aila.alanen@lempaala.fi

Hannu Turkkinen, Turkkisentie 12, 37500 Lempäälä
puh. 03-3752 525, 040-581 4398, hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Hannu Paukku, Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 02-762 8152, 0500-741 296,
hannu.paukku@punkalaidun.fi

TIKANSAARI - kirjan teko etenee

Onko sinulla vielä tarjolla
tietoja, tarinoita,
valokuvia tms.
muuta materiaalia?

Ota pikaisesti yhteyttä:
Seppo Suikkanen,
Vanha Hervannantie 169,
33880 Lempäälä

puh.050 542 8262

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl + postituskulut.

Tilaa heti omasi, tilauksia vastaanottavat:
Marjo Ristilä-Toikka p. 040 730 2622,
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai 040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
Sakkola-Säätiön
tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

50 VUOTTA

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

Tuleeko

Suvannon Seutu

-lehtesi

oikealla osoitteella?

Ilmoita osoitteenmuutos

p. 040 730 2622

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun! Vuosikerta 20 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Pirkko Hyytiä, sihteeri
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 050544 2854
pirkko.hyytia@metsapirtti.net

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Ossi Tuokko, puheenjohtaja,
Alaverstaanraitti 6 F 106,
33100 Tampere p. 0407542738

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

**SUVANNON
& SEUTU
50 VUOTTA**

TILAA SINÄKIN OMASI!